

Voortgangsrapportage I 2023

Gemeente Groningen

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Stand van zaken	3
Programma's	8
Programma 1: Economie en Ruimte	8
Deelprogramma 1.1: Economie en werkgelegenheid	9
Deelprogramma 1.2: Mobiliteit	11
Deelprogramma 1.3: Wonen	13
Programma 2: Leefomgeving en Veiligheid	15
Deelprogramma 2.1: Kwaliteit van de leefomgeving	16
Deelprogramma 2.2: Veiligheid	19
Programma 3: Vitaal en Sociaal	20
Deelprogramma 3.1: Werk en inkomen	21
Deelprogramma 3.2: Onderwijs	25
Deelprogramma 3.3: Welzijn, gezondheid en zorg	26
Deelprogramma 3.4: Sport en bewegen	29
Deelprogramma 3.5: Cultuur	31
Programma 4: Dienstverlening en bestuur	33
Deelprogramma 4.1: Dienstverlening	33
Deelprogramma 4.2: College, raad, wijkontwikkeling en wijkvernieuwing	34
Deelprogramma 4.3: Algemene inkomsten en post onvoorzien	35
Deelprogramma 4.4: Overhead en ondersteuning organisatie	36
Paragrafen	37
Paragraaf 1: Wijkontwikkeling en wijkvernieuwing	37
Paragraaf 2: Duurzaamheid	37
Paragraaf 9: Bedrijfsvoering	37
Slot en nacalculaties	38
Voortgang van onderzoeken doeltreffendheid en doelmatigheid	38
Hervormingen	39

Inleiding

In deze eerste voortgangsrapportage 2023 van de gemeente Groningen informeren wij u over de voortgang van de begroting en geven wij een prognose van het resultaat over 2023.

De voortgangsrapportage heeft de functie van het verstrekken van actuele informatie over de stand van zaken en voortgang van de begroting.

Leeswijzer

De voortgangsrapportage begint met een stand van zaken. In de programma's geven we de verwachte afwijkingen per programma weer zowel op de uitvoering van beleidsdoelen als op de financiën. Daarna gaan we in op de stand van zaken rondom de paragrafen Integraal Gebiedsgericht Werken, Duurzaamheid en Bedrijfsvoering.

De afwijkingen in de uitvoering van beleidsdoelen lichten we toe en geven we aan door gekleurde icoontjes (stoplichtenrapportage).

 betekent dat we de doelstelling naar verwachting gaan halen.

 betekent dat voor het behalen van de doelstelling bijsturing noodzakelijk is.

 betekent dat het halen van de doelstelling vermoedelijk niet mogelijk is.

De doelstellingen die we verwachten te behalen melden we hier niet. Daarnaast geven we een toelichting op de verwachte financiële afwijkingen vanaf 500 duizend euro ten opzichte van de begroting en op bestuurlijk relevante afwijkingen. Dit betekent dat niet bij alle beleidsvelden toelichtingen zijn opgenomen.

Stand van zaken

In dit hoofdstuk geven we een samenvatting van de financiële prognose 2023 op basis van de gegevens die we presenteren in de programma's. Vervolgens geven we een toelichting op de grootste beleidsmatige ontwikkelingen en een toelichting bij de belangrijkste financiële afwijkingen ten opzichte van de begroting.

Hoofdpijnen prognose resultaat

Verwacht resultaat 2023

Onze prognose van het resultaat voor 2023 komt uit op 0,0 miljoen euro. Ons ambitieniveau is hoog en veel van onze plannen en projecten staan op het punt van beleidsontwikkeling naar uitvoering te schuiven. De krapte op de arbeidsmarkt, prijsstijgingen en schaarste van materialen hebben een flinke impact op de uitvoerbaarheid en doorlooptijd van zowel onze geplande projecten alsook (bouw- en ontwikkelprojecten) van andere Groningse organisaties en particulieren. Deze onzekerheid maakt het onmogelijk om alle plannen tegelijkertijd uit te kunnen voeren en dit ziet u in deze voortgangsrapportage terug in meerdere activiteitentabellen waarin afwijkingen weergegeven staan. Op dit moment is het nog te vroeg om deze effecten te vertalen naar een gedegen prognose. Bij de tweede voortgangsrapportage geven we hierover een scherper beeld af

Grootste afwijkingen

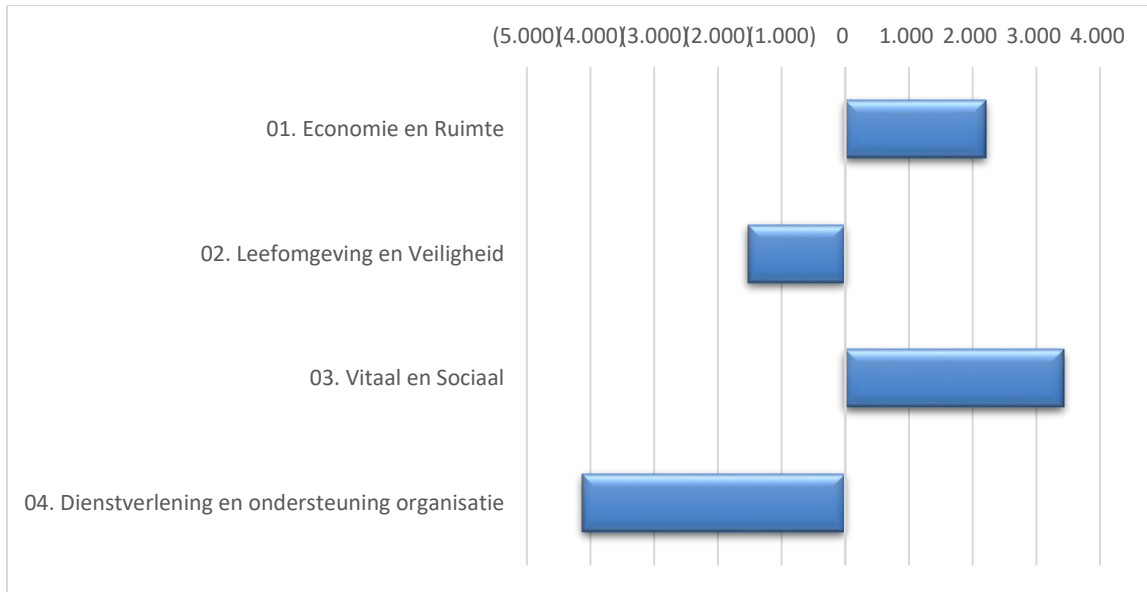
Het resultaat na aftrek van de met uw raad afgesproken toegestane bestemmingen wordt ingeschat op 8,4 miljoen euro nadelig. Enkele voordelen die we voorzien zijn 3,3 miljoen euro bij Programma Nieuwkomers (opvang vluchtelingen Oekraïne) en 2,7 miljoen euro bij de Wmo. Enkele nadelen die we voorzien zijn 7,9 miljoen euro bij de jeugdhulp, 4,0 miljoen euro nadeel op het budget voor nominale compensatie, 2,6 miljoen euro op de Businesscase outsourcing ICT en 2,2 miljoen euro voor de bijdrage aan de Veiligheidsregio.

Afwijkingen in relatie tot de begroting 2024.

Er zijn een aantal grote afwijkingen die invloed hebben op de begroting voor de komende jaren, zoals de kosten voor de jeugdzorg, de bijdrage aan de Veiligheidsregio en kosten voor leerlingenvervoer. Daarom betrekken we structurele afwijkingen bij het opstellen van de ontwerpbegroting 2024. De begroting komt daarmee verder onder druk te staan.

Prognose resultaat 2023 voor bestemming per programma

Onderstaande grafiek en de tabel daaronder laat per programma het resultaat voor bestemming zien.

Het resultaat voor bestemming is per deelprogramma als volgt verdeeld:

Programma (bedragen x 1.000 euro)	Prognose resultaat
01. Economie en Ruimte	2.217
01.1 Economie en werkgelegenheid	1.037
01.2 Mobiliteit	180
01.3 Wonen	1.000
02. Leefomgeving en Veiligheid	-1.527
02.1 Kwaliteit van de leefomgeving	-405
02.2 Veiligheid	-1.122
03. Vitaal en Sociaal	3.433
03.1 Werk en inkomen	-3.786
03.2 Onderwijs	922
03.3 Welzijn, gezondheid en zorg	5.274
03.4 Sport en bewegen	1.468
03.5 Cultuur	-445
04. Dienstverlening en ondersteuning organisatie	-4.123
04.1 Dienstverlening	-1.220
04.2 College, raad, wijkontwikkeling en wijkvernieuwing	-2.773
04.3 Algemene inkomsten en post onvoorzien	2.259
04.4 Overhead en ondersteuning organisatie	-2.389
Resultaat voor bestemming	-

De prognoses lichten we toe in de hoofdstukken per programma verderop in dit document, daarom beperken wij ons hier tot de prognose van de resultaten in grafiek- en tabelvorm.

Beïnvloedbaarheid verwachte resultaat

Het verwachte resultaat van 0,0 miljoen euro bestaat voor een deel uit resultaten die niet (direct) beïnvloedbaar of niet te voorzien waren bij het opstellen van de begroting 2023.

Een grote factor betreft de resultaten op samenwerkingsverbanden, waaronder Maatschappelijke Opvang van 8,3 miljoen euro. In de samenwerking wordt bepaald waaraan en wanneer het budget wordt besteed. Dit kunnen wij als gemeente Groningen niet zelfstandig bepalen.

Besteedbaar resultaat

Het resultaat wordt onderverdeeld in een zestal resultaat categorieën. Per categorie gelden regels voor de besteedbaarheid hiervan. Dit is vastgelegd in het [kader voor resultaatbepaling en resultaat bestemming](#). In onderstaande tabel ziet u het resultaat voor bestemming, het niet-besteedbare deel en het resultaat na bestemming.

Resultaatcategorie (bedragen x 1.000 euro)	Resultaat voor		Niet besteedbaar
	bestemming	Besteedbaar	
Samenwerkingsverbanden	9.101	0	9.101
Inc. middelen Gemeentefonds	220	0	220
Meerjarige projecten	-3.004	0	-3.004
Bijzonder resultaat	2.130	0	2.130
Intensivering	1.970	1.970	0
Regulier/overig	-10.417	-10.417	0
Totaal resultaat	0	-8.447	8.447

Hieronder volgt een toelichting per resultaatcategorie.

Samenwerkingsverbanden.

De resultaten die binnen (regionale) samenwerkingsverbanden ontstaan zijn niet eenzijdig beschikbaar voor de gemeente Groningen, maar zullen in 2023 bestemd blijven voor de samenwerkingsverbanden. Het resultaat heeft met name betrekking op Maatschappelijke Opvang,

Incidentele middelen gemeentefonds

Dit betreffen resultaten op de via het gemeentefonds beschikbaar gestelde incidentele middelen via de circulaire voor een specifiek doel. Voor deze middelen is een tweejarige bestedingstermijn afgesproken met de raad. Binnen deze categorie is nu een beperkt voordelig resultaat opgenomen van 220 duizend euro voor het onderdeel Inburgering.

Meerjarige projecten.

Dit betreffen resultaten op door de raad vastgestelde meerjarige projecten. Resultaten hierop blijven gedurende de looptijd van deze projecten beschikbaar, tenzij deze resultaten niet meer nodig zijn voor het vervolg van het project. De budgetten voor deze meerjarige projecten worden veelal in één keer ter beschikking gesteld. De besteding van deze middelen is echter gedurende de looptijd van de projecten. Er zijn meerjarige projecten waarbij het de intentie is dat deze zich gedurende de looptijd terugverdienen. Bij aanvang wordt voor deze projecten daarom geen budget beschikbaar gesteld. Daarom laten deze in het begin van de looptijd nadelige resultaten zien welke gedurende de rest van de looptijd zullen worden terugverdiend. Bij de tweede voortgangsrapportage van dit jaar komen we hier, ook in het kader van begrotingsrechtmatigheid, op terug. Een nadere toelichting treft u in het vervolg van deze voortgangsrapportage aan.

Bijzondere resultaten

Dit betreffen resultaten waar separaat een door de raad vastgesteld kader onder ligt, of waar het gaat om resultaten binnen een gesloten systeem (bij kostendekkende tarieven). Voorbeelden hiervan zijn SIF-middelen (Stedelijk

InvesteringsFonds) en resultaten op grondzaken. Op dit moment is er een resultaat van 130 duizend euro te verwachten op het co-investeringsfonds Sport en een resultaat van 2,0 miljoen euro op SIF-middelen.

Intensiveringen

Dit betreffen resultaten op bij de begroting beschikbaar gestelde middelen voor het oplossen van knelpunten. Resultaten op intensiveringsmiddelen vloeien in basis terug naar de algemene middelen.

Reguliere resultaten

Tekorten of overschotten op reguliere budgetten worden bij de jaarrekening verrekend met de algemene middelen. Deze middelen kunnen vervolgens via een integrale afweging worden ingezet voor de komende begroting of ter versterking van ons weerstandsvermogen.

Een aantal grotere posten binnen deze categorie lichten we hieronder kort toe.

- De prognose van de zorgkosten jeugdhulp komt uit op 7,9 miljoen euro nadelig. Dit kent o.a. de volgende oorzaken: doorloop van hogere realisatie vanuit 2022, stijging van het aantal cliënten in de dagbehandeling / dagbesteding. Daarnaast blijkt dat een deel van de cliënten die voor Basis Jeugdhulp in aanmerking komt, nog via de specialistische hulp binnenkomt.
- Door met name de sterke prijsontwikkeling verwachten we een nadeel van 4,0 miljoen euro op de nacalculatie loon- en prijsstijgingen.
- Door uitloop van de transitie naar Fujitsu, de moeizame overgang naar de nieuwe ICT-omgeving en het achterblijvend niveau van de dienstverlening verwachten we een nadeel voor 2023 op de businesscase outsourcing ICT. Hierdoor lukt het ook niet om invulling te geven aan opgenomen taakstellingen. Per saldo verwachten we een nadeel van 2,6 miljoen euro.
- De Veiligheidsregio heeft aangekondigd de begroting 2023 bij te stellen en een verhoogde bijdrage te vragen aan gemeenten. Voor Groningen betekent dit een verhoging van 2,2 miljoen euro, wat in 2023 leidt tot een nadeel van hetzelfde bedrag.
- Van de vergoeding van het Rijk op basis van normbedragen voor de opvang van Oekraïense vluchtelingen houden we naar verwachting 3,3 miljoen euro over.
- Bij de Wmo verwachten we een voordeel van 2,7 miljoen euro doordat de begrote prijsstijgingen voor hulpmiddelen bij de nieuwe aanbesteding mee vielen en de verzilvering (uitnutting van de indicaties) bij huishoudelijke hulp lager was dan vooraf verondersteld.

Begrotingsrechtmatigheid

Met ingang van boekjaar 2023 is de rechtmatigheidsverantwoording ingevoerd. Het college neemt deze verantwoording voor het eerst in de jaarrekening 2023 op. Hierin verklaart het college wel of niet rechtmatig te hebben gehandeld binnen de door de raad vastgestelde verantwoordingsgrens (0-3% van de totale lasten inclusief toevoegingen aan reserves). Deze verantwoordingsgrens wordt later dit jaar vastgesteld via de financiële verordening. Daarin worden ook de randvoorwaarden voor de rechtmatigheidsverantwoording afgesproken. Onlangs hebben we hierover met het Audit Committee van gedachten gewisseld.

Om rechtmatig te kunnen handelen moeten we bij de uitvoering van onze activiteiten binnen de door de raad vastgestelde begroting blijven. Dit bekijken we per deelprogramma. Soms lukt het niet om bij een deelprogramma binnen de vastgestelde begroting te blijven en leggen we voorstellen tot aanpassing van de begroting voor aan de raad.

In deze voortgangsrapportage verwachten we bij een aantal deelprogramma's dat de geautoriseerde lasten of baten worden overschreden. Bij de tweede voortgangsrapportage geven we een actueler beeld en leggen we, indien noodzakelijk, begrotingswijzigingen voor aan de raad.

Onzekerheden in de prognose

Energietoeslag

Het Rijk heeft in december via de decembercirculaire 2022 500 miljoen beschikbaar gesteld. Het aandeel van de gemeente Groningen daarin was 2,24% (11,22 miljoen euro). Het restant van de middelen (900 miljoen euro) wordt verdeeld op basis van het aandeel van de gemeenten in het totaal aantal huishoudens met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum. Ons aandeel bedraagt daarin 2,09% (18,8 miljoen euro). Dit is 1,4 miljoen euro minder dan dat we op basis van het oude aandeel zouden krijgen. We verwachten dat bij de septembercirculaire 2023 het exacte bedrag bekend wordt gemaakt.

Onderhoud Papiermolen

We hebben in de tribune en in en rondom het bad van de Papiermolen diverse scheuren en verzakkingen geconstateerd. Bij de renovatie in 2019 is veel herstelwerk gedaan. Er moet nog onderzocht worden of de schade een gevolg is van de werkzaamheden aan de nabijgelegen ringweg. Daarnaast laat de coating in verschillende bassins van de Papiermolen los. De financiële gevolgen zijn momenteel nog niet in te schatten.

Grondexploitaties

De herziening van de grondexploitaties zal naar verwachting leiden tot een fors nadeel. De afgelopen periode is al rekening gehouden met hogere kostenstijging. We verwachten dat we nu ook de opbrengststijging moeten aanpassen door de marktomstandigheden. We informeren u later dit jaar over de effecten hiervan.

Programma's

Programma 1: Economie en Ruimte

Economie en werkgelegenheid

De onzekerheid over de richting van de economische conjunctuur blijft substantieel. De economie doorloopt meerdere aanpassingsprocessen onder invloed van inflatie, mondiale afkoeling, hogere rentes en correctie op de woningmarkt. Per saldo is het Bruto Binnenlands Product (BBP) in de eerste drie maanden van 2023 gekrompen met 0,7 procent (CBS, 16 mei 2023) waar in het laatste kwartaal van 2022 nog een enigszins verrassende groei van 0,4 procent plaatvond. Daartegenover staat dat de werkloosheid nog lager is dan in het vierde kwartaal van 2022 en het aantal vacatures stabiel op een hoog niveau staat, waarbij de spanningsindicator voor Groningen wijst op een krappe arbeidsmarkt. In april nam het aantal mensen met een WW-uitkering in de provincie Groningen weer af na een toename in de afgelopen maanden. Ook ten opzichte van vorig jaar ligt de WW lager. Net als in de rest van Nederland komen er wel signalen dat een aantal kleinere en middelgrote bedrijven in de problemen komt door de terugbetaling van coronasteun en opgebouwde belastingschulden. De sectoren kappers, horecazaken en winkeliers zijn naar verwachting het meest kwetsbaar. Deze sectoren hebben bovenmatig te lijden gehad van de beperkende maatregelen t.g.v. de Covid-19 en hebben (relatief) veel gebruik gemaakt van steunmaatregelen, uitstel van belastingbetalingen, externe financiering (banken, bekenden, etc). In het eerste kwartaal van 2023 nam het aantal stoppers en faillissementen in de gemeente Groningen toe. Dit is een landelijk beeld. (Regiodata KVK, mei 2023). Afgelopen kwartaal zijn er ongeveer 25 faillissementen gemeld. We bewegen ons daarmee rond het Nederlands gemiddelde.

Mobiliteit

Sinds de coronacrisis zien we dat het aantal verplaatsingen weer is toegenomen tot het niveau van voor de coronacrisis, ondanks dat we vaker thuiswerken. Het aantal dagen dat er sprake is van een drukke spits is afgenomen. Vooral het individueel vervoer is tijdens en na de coronacrisis gegroeid ten koste van het openbaar vervoer. De reizigersaantallen in het openbaar busvervoer liggen momenteel op zo'n 80-85% ten opzichte van 2019, terwijl reizigers gemiddeld juist langer reizen. Met name voor de korte reisafstand hebben mensen een reisalternatief gevonden. Het OV-bureau Groningen Drenthe speelt in op dit 'nieuwe normaal' door het aanbod beter af te stemmen op de vraag. Dit betekent dat het openbaar busvervoer op sommige plekken minder frequent of niet langer gaat rijden.

Ondanks een ander reispatroon blijft de druk op het verkeer- en vervoerssysteem in en rond Groningen onverminderd hoog, onder meer als gevolg van het groeiend aantal inwoners en arbeidsplaatsen. Om de negatieve gevolgen van mobiliteit zoveel mogelijk te beperken, nemen we op steeds meer plekken afscheid van het uitgangspunt dat de auto centraal staat in de manier waarop we onze openbare ruimte inrichten. Daarbij hebben we expliciet gekozen voor mobiliteit die weinig ruimte inneemt, schoon en gezond is. Zodoende ontstaat meer ruimte voor andere functies en maken we de straat weer aantrekkelijk en leefbaar. Onze Mobiliteitsvisie wordt uitgewerkt in vijf uitvoeringsprogramma's waarvan er inmiddels drie gereed zijn; de overige twee volgen in de loop van dit jaar/begin volgend jaar. Met deze uitvoeringsprogramma's in de hand gaan we concreet aan de slag met het verbeteren van de bereikbaarheid van en de leefbaarheid in onze gemeente.

Vanuit onze ambitie om in 2035 CO₂-neutraal te zijn en in het kader van het Klimaatakkoord werken wij voortvarend samen met het Rijk aan maatregelen om de klimaatverandering aan te pakken. Zo maken we onze gemeente klaar voor de toekomst: klimaatneutraal, fossiel vrij en circulair. Mobiliteit is één van de vijf pijlers om CO₂ te reduceren. De aanleg van elektrische laadinfrastructuur, de realisatie van zero-emissiezones en meer deelmobiliteit neemt de komende jaren een steeds grotere vlucht.

In de komende jaren wordt in zes regio's in Nederland het woningtekort versneld aangepakt. De Regio Groningen-Assen is daar één van. Tot 2040 moeten in onze gemeente en in de omliggende regio minimaal 35.000 woningen worden gebouwd. De bereikbaarheidsopgave, die hier ook uit voortvloeit, is gekoppeld aan de verduurzamingsdoelstellingen voor mobiliteit. Dit betekent dat naast de direct aan woon- en werklocaties gerelateerde mobiliteitsopgaven (zoals fietsinfrastructuur) ook sprake is van een systeemopgave voor mobiliteit waarin hubs, openbaar vervoer, stations en de aanpak van de Westelijke Ringweg passen. Met de Verstedelijkingsstrategie van de Regio Groningen-Assen werken we toe naar een overeenkomst met het Rijk over de gezamenlijke opgave die regio en Rijk in de regio Groningen-Assen hebben.

Wonen

Volgens de prognoses stijgt het aantal inwoners van gemeente Groningen de komende jaren aanzienlijk. De vraag naar woningen, en daarmee de urgentie om woningen te bouwen, blijft groot. Deze bouwopgave én het toevoegen van kwaliteit staan ook omschreven in onze Woonvisie 2020-2025. De gestegen rentes, bouwkosten en schaarse aan bouwmaterialen, personeel en locaties zorgen hierbij wel voor een stevige uitdaging. Ondanks de huidige afkoeling van

de woningmarkt blijft het onze prioriteit om voldoende woningen toe te voegen. Samen met corporaties en ontwikkelaars zetten we ons hier ten volle voor in.

We gaan voor woningen in verschillende segmenten (grondgebonden, appartement) en categorieën (koop, huur, sociale huur), zodat we alle doelgroepen kunnen bedienen. Hierbij is ook aandacht voor middenhuur. Het grootste deel van de nieuwbouwwoningen moet landen in onze grote ontwikkelzones Suikerzijde, Stadshavens, Reitdiepzone en Meerstad, maar er worden ook woningen toegevoegd op andere ontwikkellocaties en in de dorpen.

We hebben eveneens veel aandacht voor voldoende sociale huurwoningen, voor betaalbaarheid en voor een goede prijs/kwaliteit verhouding. Er zijn afspraken met de corporaties over huurbeleid en over het woonruimteverdeelsysteem om te zorgen voor een eerlijke en evenwichtige verdeling van de aanwezige sociale huurwoningen.

Daarnaast focussen we ons op de groeiende groep ouderen en kwetsbare bewoners en hun woonbehoefte in combinatie met passende zorg. In de uitvoeringsagenda bij de woonzorgvisie gaan we hier – samen met de corporaties en zorgpartijen – nader op in. Ook hebben we aandacht voor groepen die anders willen wonen, bijvoorbeeld coöperatief.

Daarnaast blijven jongeren en (internationale) studenten een belangrijke doelgroep in de stad.

Naast zorgen voor voldoende woningen in diverse segmenten hebben we ook aandacht voor de energetische kwaliteit van woningen en voor een goede leefomgeving. Alle nieuwbouwwoningen zijn aardgasvrij en ook steeds meer bestaande woningen worden aardgasvrij gemaakt, met name via de uitrol van het warmtenet. We maken prestatieafspraken met de woningcorporaties over onder meer de verduurzaming van de huurwoningvoorraad en een klimaatadaptieve woonomgeving.

Deelprogramma 1.1: Economie en werkgelegenheid

Resultaten

Wat willen we bereiken (resultaten)	Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)	Behalen we onze doelen
Economische ontwikkeling		
Het behouden en creëren van duurzame en innovatieve werkgelegenheid.	We werken aan de opschaling van de regionale start-up- en scale-up communities in het Noorden om het Noordelijke start-up- en scale-up klimaat te versterken (nieuwe Noordelijke programmavorm). Toelichting: De aanvraag van financiering en de Just Transition Fund (JTF) en Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO) aanvragen zijn tijdrovender dan verwacht. Hierdoor duurt de realisatie langer	
Vergroten van de aantrekkelijkheid van onze stad, wijken en dorpen voor bewoners en bezoekers ter versterking van de economie	We zijn trots op onze mogelijkheden voor waterrecreatie in Groningen. We zien de recreatie op het water toenemen en daarom intensiveren we de handhaving op het water (aansluitend op de watervisie) in een groter areaal (onder andere met de toekomstige ontwikkeling Meerstad, Dudok aan het diep en de Stadshavens). Op deze manier neemt de veiligheid op het water toe en kan iedereen op een aangename manier recreëren op de verschillende wateren in Groningen. Toelichting: Op dit moment is er onvoldoende capaciteit om de handhaving op het water te intensiveren.	
De aantrekkelijkheid van de binnenstad vergroten	We investeren in de randvoorwaarden voor het nieuwe handelsplein (contouren Vismarkt/Akerk), zodat deze optimaal zijn voor een goed florerende warenmarkt. Toelichting: De Grote markt wordt in 2024 opgeleverd. Daarna zal er (niet direct) gestart worden met de Vismarkt. Dit om de binnenstad ook een kleine periode 'rust' te gunnen. Daarom worden in 2023 nog geen investeringen gedaan voor de warenmarkt op de Vismarkt.	

Financiële toelichting

Deelprogramma 1.1 Economie en werkgelegenheid	Primitieve begroting 2023	Actuele begroting 2023	Prognose VGR 23-1	Verwachte afwijking VGR 2023
Beleidsveld				
Lasten				
01.1.1.Economische Ontwikkeling	7.041	6.966	6.929	37
01.1.2.Ruimtelijke econ. ontwikkeling	4.661	4.011	4.011	0
01.1.3.Grondzaken	10.998	10.998	10.998	0
01.1.4.Overige Economie	13.791	13.791	12.791	1.000
Totaal lasten	36.491	35.766	34.729	1.037
Baten				
01.1.1.Economische Ontwikkeling	961	961	961	0
01.1.2.Ruimtelijke econ. ontwikkeling	1.089	1.089	1.089	0
01.1.3.Grondzaken	4.544	4.544	4.544	0
01.1.4.Overige Economie	243	243	243	0
Totaal baten	6.837	6.837	6.837	0
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen	608	608	608	0
Totaal onttrekkingen	0	0	0	0
Totaal deelprogramma 1.1	-30.262	-29.537	-28.500	1.037

Toelichting van het verschil tussen de actuele begroting 2023 en de prognose 2023 (alleen bij verschillen in baten en lasten > 500 duizend euro).

1.1.4 Overig economie	Lasten	Baten	Saldo
Afwijking (bedragen x 1.000 euro)	1.450	0	1.450
Vrijval kapitaallasten bovenwijkse voorziening Westpoort (V 450 duizend euro)			
In 2022 hebben we volgens BBV-voorschriften een afwaardering van 8,5 miljoen euro verwerkt op onze investering in het viaduct dat het bedrijventerrein Westpoort ontsluit naar de A7.			
Deze afwaardering leidt tot een structurele vrijval van het begrote kapitaallastenbudget verbonden met de investering in het viaduct. Voor 2023 verwachten wij dat deze vrijval 450 duizend euro zal bedragen.			
Suikerzijde (V 1,0 miljoen euro)			
Op 21 december 2022 heeft de raad de gebiedsbegroting De Suikerzijde vastgesteld. Gedurende de exploitatieperiode van de gebiedsbegroting kan incidenteel vrijval van financiële middelen plaatsvinden. Deze incidentele vrijval zal eind 2023 naar verwachting 1,0 miljoen euro bedragen.			

Deelprogramma 1.2: Mobiliteit

Resultaten

Wat willen we bereiken (resultaten)	Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)	Behalen we onze doelen
Vervoerswijzen		
Toename van ruimte-efficiënte, schone en gezonde vervoerswijzen door groei van het aandeel voetgangers, fiets en openbaar vervoer en afname van het aandeel auto's zowel binnen gemeente Groningen als van en naar Groningen met als doel: herwinnen openbare ruimte, verminderen CO ₂ uitstoot en realiseren van een gezondere leefomgeving.	In 2023 gaan de werkzaamheden aan de ombouw van het Hoofdstation in het kader van Groningen Spoorzone door en gaan we verder met de voorbereidende werkzaamheden voor de insnijding van het Emmaviaduct;	
	Toelichting: In maart 2022 werd bekend dat de aannemer meer ruimte in de planning nodig had voor de werkzaamheden op het Hoofdstation. Daardoor kon de eerder geplande treinvrije periode in de zomer van 2023 niet doorgaan. De verwachting is dat het project Groningen Spoorzone in de zomer van 2026 gereed zal zijn.	
Effect op de directe omgeving		
Herwinnen van de openbare ruimte en zorgen voor voldoende goede fietsparkeervoorzieningen	In 2023 gaan we verder met het realiseren van extra fietsenstallingen op het Hoofdstation.	
	Toelichting: In maart 2022 werd bekend dat de aannemer meer ruimte in de planning nodig had voor de werkzaamheden op het Hoofdstation. Daardoor kon de eerder geplande treinvrije periode in de zomer van 2023 niet doorgaan en loopt de realisatie van extra fietsenstallingen vertraging op. De verwachting is dat het project Groningen Spoorzone in de zomer van 2026 gereed zal zijn	
Minder verkeersslachtoffers	In 2023 pakken we het kruispunt Boterdiep-Bloemsingel aan conform onze Aanpak Verkeersveiligheid;	
	Toelichting: Het verbeteren van de verkeersveiligheid op het kruispunt Boterdiep-Bloemsingel is onderdeel geworden van het vastgestelde Uitvoeringsprogramma Doorwaadbare Stad. Het kruispunt wordt daarom opgepakt in het kader van de Belevingsplek Korreweg/Rodeweg/Nieuwe Ebbingestraat. Dit betekent dat de herinrichting van dit kruispunt grootschaliger wordt opgepakt en daarmee iets langer gaat duren.	
Slim en Duurzaam		
Voorrang geven aan innovatie en schone vormen van personen- en goederenvervoer	In 2023 plaatsen we niet alleen laadpalen op aanvraag, maar ook op plekken waar vraag verwacht wordt (datagestuurd);	
	Toelichting: Vanaf 1 september 2023 verwachten wij een nieuwe partij te hebben gecontracteerd voor de plaatsing van laadpalen. Het is daarom nog niet duidelijk of we dit jaar ook al datagestuurd laadpalen kunnen plaatsen. Bovendien liggen er nog voldoende aanvragen die zijn 'overgedragen' vanuit Allego, de huidige aanbieder, en vanuit laadpaalnodig.nl.	
	In 2023 stellen we een visie op snelladen vast en maken we met netbeheerder Enexis afspraken om plaatsing van laadinfrastructuur vlot te laten verlopen;	
	Toelichting: Op basis van de regionale visie op snelladen wordt een vervolgonderzoek opgestart. Samen met de netbeheerder en de markt onderzoeken we welke locaties op gemeentelijke grond geschikt zijn voor het aanbieden van snellaadinfrastructuur. De uitslag van het onderzoek gebruiken we om een uitvoeringsagenda snellaadinfrastructuur te schrijven. Deze wordt in 2024 aan de raad voorgelegd.	

Prestatie indicatoren

Met de prestatie-indicatoren wordt de prognose van de uitvoering van ons beleid in dit beleidsveld weergegeven. De gerealiseerde doelstellingen worden hier niet gemeld. Wij geven alleen een toelichting op verwachte afwijkingen in de uitvoering. Met de volgende indicator(en) wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten.

Prestatie indicator(en)	Beoogd 2023	Prognose 2023
Aantal kilometers 50 km/uur-weg gewijzigd in 30 km/uur	2	
<i>Toelichting:</i> Vanaf eind 2022 zijn we voortvarend aan de slag gegaan met het Uitvoeringsprogramma Doorwaadbare Stad. In 2023 wilden we op ongeveer 2 kilometer 50 km/uur-weg de snelheid terugdringen naar 30 km/uur. Hoewel we op koers liggen, vergt het proces inclusief bijbehorende participatie de nodige tijd en aandacht. We houden er rekening mee dat we dit jaar op een gedeelte van de Peizerweg en de Vestdijklaan de maximumsnelheid kunnen terugdringen (in totaal ongeveer 1,5 kilometer).		

Financiële toelichting

Deelprogramma 1.2 Mobiliteit	Primitieve begroting 2023	Actuele begroting 2023	Prognose VGR 23-1	Verwachte afwijking VGR 2023
Beleidsveld				
Lasten				
01.2.1.Vervoerswijzen	3.076	3.046	3.046	0
01.2.2.Impact op de directe omgeving	20.632	20.632	20.632	0
01.2.3.Slim en duurzaam	12.760	12.761	12.762	0
Totaal lasten	36.468	36.440	36.440	0
Baten				
01.2.1.Vervoerswijzen	0	0	0	0
01.2.2.Impact op de directe omgeving	27.138	27.138	27.318	180
01.2.3.Slim en duurzaam	300	300	300	0
Totaal baten	27.438	27.438	27.618	180
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen	460	460	460	0
Totaal onttrekkingen				0
Totaal deelprogramma 1.2	-9.490	-9.462	-9.282	180

Toelichting van het verschil tussen de actuele begroting 2023 en de prognose 2023 (alleen bij verschillen in baten en lasten > 500 duizend euro).

Wij verwachten geen financiële afwijkingen groter dan 500 duizend euro binnen dit deelprogramma.

Deelprogramma 1.3: Wonen

Resultaten

Wat willen we bereiken (resultaten)	Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)	Behalen we onze doelen
Stimuleren woningmarkt		
<p>Toevoegen van voldoende woningen (gemiddeld 1.500 per jaar tot en met 2030). In 2022 verwachten we circa 1.600 nieuwbouw woningen op te leveren</p>	<p>We verwachten in 2023 tussen de 1.450 tot 1.650 woningen op te leveren. Het precieze aantal nieuwbouwwoningen dat in 2023 wordt gerealiseerd is echter nog niet duidelijk. Mogelijk verschuiven een aantal plannen Dit komt enerzijds door problemen op de markt (de aanzienlijk gestegen bouwkosten en tekorten aan materialen en personeel) en anderzijds zijn er procedurele vertragingen. Dit is bijvoorbeeld het geval bij Suikerzijde. Daar zorgen procedures rondom natuurwetgeving voor vertraging.</p> <p>Toelichting: Het aantal op te leveren woningen in 2023 komt aanzienlijk lager te liggen dan eerder verwacht. Dit heeft met name te maken met recente jurisprudentie rondom flexwoningen. Eerder mochten deze vergund worden via een zogenaamde kruimelprocedure (van 6 weken) maar ondertussen gelden de gebruikelijke planologische termijnen. Verder is een project voor studentenhuisvesting op Zernike een jaar uitgesteld, naar 2024. Ook merken we dat door de combinatie van gestegen bouwkosten en een onzekere markt enkele projecten worden aangepast en/of uitgesteld.</p>	
<p>We willen dat er voortgang geboekt wordt in de versterkingsoperatie, waarbij de bewoner centraal staat en waarbij de bewoner, dorpen en buurten sterker uit de versterking komen.</p>	<p>In de Lokale Stuurgroep zien we toe op een voortvarende uitvoering van het Lokaal Plan van Aanpak door de Nationaal Coördinator Groningen. We bewaken de voortgang en sturen waar nodig bij;</p> <p>Toelichting: Er wordt hard gewerkt aan de versterkingsadviezen voor Ten Post en er ligt voor dat dorp een plan voor verduurzaming dat waar mogelijk samen met Bedrijfsbureau Bouwimpuls wordt opgepakt.</p>	
<p>Voldoende huisvesting voor (internationale) studenten en jongeren.</p>	<p>Voor de lange termijn huisvesting werken we aan het Wonen op de Zernike Campus. We werken aan de herijking van de gebiedsvisie en stellen parallel een realisatieovereenkomst op voor de ontwikkeling van de eerste locatie voor woningbouw, de Kapteynborg. Daarnaast werken we aan de realisatie van 400 tijdelijke eenheden op het Zernike. Vooruitlopend op de ontwikkeling van Zernike Campus (permanente huisvesting) voorzien deze eenheden in extra huisvesting voor internationale studenten en fungeren tevens als oplossing voor de piekperiode.</p> <p>Toelichting: De realisatie van de tijdelijke eenheden is verschoven naar 1 augustus 2024. Hiervoor liggen we op schema. Voor de realisatie van de permanente woningbouw moeten in 2023 wel concrete stappen worden gezet door ons en onze partners op Zernike Campus om vanaf 2025 met de ontwikkeling te kunnen starten.</p>	
Kwaliteit en duurzaamheid		
<p>We willen duurzame, energie-neutrale woningen</p>	<p>Om de energielasten direct naar beneden te brengen, worden energiecoaches ingezet en hebben we extra aandacht voor inwoners met een smalle beurs.</p>	
	<p>Toelichting: De energiecoaches worden actief ingezet op afroep en bij bijeenkomsten in de wijken. Hierin vindt een samenwerking plaats met de vrijwillige energiecoaches in de wijken. In de afgelopen winter zijn bijna 900 adviezen gegeven en 500 door een extern fixteam. Ook zijn bij 300 woningen direct kleine energiebesparende maatregelen geplaatst.</p>	<p>Toelichting laten staan</p>

Financiële toelichting

Deelprogramma 1.3 Wonen	Primitieve begroting 2023	Actuele begroting 2023	Prognose VGR 23-1	Verwachte afwijking VGR 2023
Beleidsveld				
Lasten				
01.3.1.Stimuleren/reguleren woningmarkt	3.509	4.117	3.117	1.000
01.3.2.Doelgroepen	1.844	1.816	1.816	0
01.3.3.Kwaliteit en duurzaamheid	8.244	12.393	12.393	0
01.3.4.Overig Wonen	17.255	16.945	16.945	0
Totaal lasten	30.852	35.271	34.270	1.000
Baten				
01.3.1.Stimuleren/reguleren woningmarkt	53	727	727	0
01.3.2.Doelgroepen	668	673	673	0
01.3.3.Kwaliteit en duurzaamheid	500	4.650	4.650	0
01.3.4.Overig Wonen	16.329	15.694	15.694	0
Totaal baten	17.550	21.744	21.743	0
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen	1.100	1.100	1.100	0
Totaal onttrekkingen	0		0	0
Totaal deelprogramma 1.3	-14.402	-14.627	-13.627	1.000

Toelichting van het verschil tussen de actuele begroting 2023 en de prognose 2023 (alleen bij verschillen in baten en lasten > 500 duizend euro).

1.3.1 Stimuleren en reguleren woningmarkt	Lasten	Baten	Saldo
Afwijking (bedragen x 1.000 euro)	1.000	0	1.000

Stadshavens (V 1,0 miljoen euro)

Voor de gebiedsontwikkeling van Stadshavens zijn gefaseerd middelen beschikbaar gesteld. De (kapitaal)lasten die hier op drukken zijn nog beperkt omdat het project zich nog in de opstartfase bevindt. Daarom verwachten wij eind 2023 een incidentele vrijval van 1,0 miljoen euro.

1.3.4 Overig wonen	Lasten	Baten	Saldo
Afwijking (bedragen x 1.000 euro)	0	0	0

Bouwleges (PM)

Gezien de huidige onzekere marktomstandigheden en procedurele vertragingen verwachten we een mogelijk tekort in de opbrengsten bouwleges, waarvan de omvang op dit moment nog niet te bepalen is. De onzekere marktomstandigheden hebben onder meer te maken met de aanzienlijk gestegen bouwkosten en de tekorten aan materialen en personeel. De procedurele vertragingen treden bijvoorbeeld op bij de Suikerzijde. Daar zorgen procedures rondom natuurwetgeving voor vertraging.

Programma 2: Leefomgeving en Veiligheid

Leefomgeving

Een schone en aantrekkelijke leefomgeving staat centraal in ons streven naar een hoge leefkwaliteit. We willen een groene en klimaatbestendige omgeving creëren waar het prettig is om te verblijven en waar mensen elkaar kunnen ontmoeten en actief kunnen bewegen. Steeds meer inwoners doen gezamenlijk mee aan deze inspanningen. We werken hierin samen om onze buurten en dorpen vorm te geven en te beheren. Juist vanuit de gedachte van maatschappelijk gedreven beheer, zijn we in 2022 gestart met het ontwikkelen van de nieuwe beheerstrategie. We zetten in op de maatschappelijke opgaven (waardegestuurd beheer) en beleving van bewoners (belevingsgestuurd beheer). Deze twee componenten samen zullen de nieuwe beheerstrategie vormen, waarmee we naar verwachting in Q2 van 2024 zullen starten. Tevens realiseren we samen onze ambitie om een afvalloze samenleving te worden. We hechten veel waarde aan het scheiden en hergebruiken van afval en grondstoffen.

Zowel de openbare als de particuliere buitenruimte passen we aan om de gevolgen van klimaatverandering op te vangen. Door groene openbare ruimtes te creëren met voldoende ruimte om te spelen, te wandelen en te fietsen, dragen we bij aan de gezondheid en het welzijn van onze inwoners. Daarnaast bevorderen we sociale samenhang doordat de inrichting van deze ruimtes uitnodigt tot beweging, ontmoeting en deelname aan activiteiten. We hechten ook veel waarde aan de kwaliteit van het verblijf. Dit omvat onder andere de toegankelijkheid van de ruimtes en het integreren van het culturele en historische verhaal van onze openbare ruimtes.

We blijven werken aan de weg die we al zijn ingeslagen, en we leggen extra nadruk op de eiwittransitie. Dit betekent dat we ons inzetten om een routekaart te ontwikkelen die de overstap naar duurzame eiwitbronnen bevordert. Daarnaast werken we aan een overkoepelende agenda voor het landelijk gebied. Deze agenda biedt een leidraad voor alle specifieke uitdagingen en kansen die daar aanwezig zijn. Een onderdeel van deze agenda is de aanpak van (ondermijnende) criminaliteit in het landelijke gebied.

Veiligheid

We investeren flink in de bestrijding van ondermijnende criminaliteit. Denk aan thema's als witwassen, mensenhandel en arbeidsuitbuiting. We versterken onze de aanpak van (ondermijnende) criminaliteit op meerdere fronten. We onderzoeken bijvoorbeeld de mogelijkheden om de wet BIBOB breder toe te passen op bijvoorbeeld aanbestedingen, subsidieverlening en milieuvergunningen). Daarbij is bewustwording van de gevaren van ondermijnende criminaliteit en het herkennen van signalen inmiddels een thema dat we breder oppakken dan alleen met de professionals van onze eigen organisatie. We richten ons tevens op bewoners van wijken en dorpen omdat juist zij vaak heel goed weten wat er in hun buurt speelt. We bouwen een netwerk op met ondernemers- en brancheorganisaties, woningcorporaties en andere relevante partijen. Dit doen we omdat we samen sterker staan tegen ondermijnende criminaliteit.

Ook zien we een verjonging en verharding van de jeugdcriminaliteit met steeds ernstigere incidenten. De urgentie voor een wijkenaanpak groeit daarom steeds sneller. Met het Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid, waar Preventie met Gezag onderdeel van uitmaakt, leggen we het accent van onze inzet in de noordelijke wijken. Met de aanpak Preventie met Gezag versterken we onze bestaande aanpak van jeugd en veiligheid vanuit zowel het sociale- als het veiligheidsdomein. Dit doen we via een breed aanbod van preventieve en repressieve interventies, bedoeld om risicojongeren en hun ouder(s) te bewegen om andere, positievere keuzes in het leven te maken en daar waar nodig jongeren die hebben gekozen voor een criminele carrière stevig aan te pakken binnen de repressieve mogelijkheden van ons justitiële systeem.

Het thema voetbal vraagt veel van onze inzet, maar ook van de inzet van de politie. We zijn constant in gesprek om te zorgen dat wedstrijden nu en in de toekomst veilig verlopen. We nemen maatregelen die passen bij het moment en de ernst van incidenten, maar zetten ons ook in om lange(re) termijn oplossing te bewerkstelligen.

Deelprogramma 2.1: Kwaliteit van de leefomgeving

Resultaten

Wat willen we bereiken (resultaten)	Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)	Behalen we onze doelen
Afval		
Preventie, het voorkomen van (zwerf)afval, stimuleren van hergebruik en bewustwording	Afvalscheiding bij studenten; plaatsen extra voorzieningen, campagne tegen gebruik single use plastics, communicatie gericht op afvalscheiding, ook voor buitenlandse studenten;	
	Toelichting: Nog niet gestart wegens wisseling van beheerders van de panden. Plan ligt al wel klaar; pilot start naar verwachting in juni.	
	In gesprek gaan met relevante partijen over het voorkomen van verpakkingen.	
	Toelichting: Overleg volgt nog	
Inzameling, meer afvalstromen zuiver gescheiden verzamelen. Minder vervuiling in het huishoudelijk afval	Onderzoeken of aanbieden tweede GFT container gratis leidt tot meer scheiding in bij laagbouw.	
	Toelichting: Dit gaan we voorlopig niet doen, o.a. vanwege ontbrekende inzamelcapaciteit voor extra GFT containers.	
Verwerking, meer mogelijkheden voor een circulaire economie onderzoeken en realiseren	Realisatie circulariteitshub;	
	Toelichting: Vooronderzoek gestart, locatieonderzoek is als onderdeel uitgelopen. Realisatie 2025/2026..	
	Ontwikkelen digitale grondstoffencatalogus;	
	Toelichting: We bevinden ons op dit moment in de fase van het vooronderzoek dat door de Hanzehogeschool wordt uitgevoerd..	
Communicatie, inwoners informeren en motiveren irt afval scheiden, grondstofhergebruik en circulariteit	Afval app promoten en onderzoek doen naar bereik;	
	Toelichting: We monitoren en ontwikkelen de app.	
Data en sturing	Besparing CO2 in beeld brengen als gevolg van scheiding en hergebruik;	
	Toelichting: Moet nog worden gestart.	
Leefkwaliteit		
Onze leefomgeving is voor mens en dier robuust en veerkrachtig.	We stellen een landschapsbiografie vast;	
	Toelichting: Eind 2023 wordt de landschapsbiografie opgeleverd. Vaststelling vindt begin 2024 plaats.	
	We stellen een geactualiseerd bomenstructuurplan vast;	
	Toelichting: Vanwege beperkte capaciteit is vaststelling door de raad doorgeschoven naar Q4 2024. Q4 2023 volgt het plan van aanpak.	
	We stellen de Gemeentelijke Ecologische Structuur vast;	
	Toelichting: Eind 2023 is de concept GES gereed voor inspraak	
	We gaan de leefkwaliteit in het Hunzeoordpark vergoten en geven hier meer ruimte aan de Hunze.	
	Toelichting: De uitvoering van Hunzeoordpark kan pas plaatsvinden als er een gedragen definitief ontwerp ligt voor het Hunzeoordpark. Hiervoor is afstemming nodig met de plannen voor de Gerrit Krol brug. Dat kost meer tijd dan gedacht. We zijn hierbij afhankelijk van Rijkswaterstaat. Daarnaast is het nodig om onderzoek te doen naar de effecten van waterpeilverhoging van de Hunze op de wijken Van Starckenborgh en de Hunze. Inwoners ervaren veel wateroverlast in de wijk en daarom is onderzocht of meer ruimte voor de Hunze effect heeft op de waterhuishouding in beide wijken. Inmiddels is dit onderzocht	

	en blijkt dit niet het geval te zijn. Door dit onderzoek is de uitvoering vertraagd. Een deel van de uitvoering zal naar verwachting in 2023 plaatsvinden, een deel later.	
In onze leefomgeving vinden wij verblijfskwaliteit belangrijk	In de binnenstad starten we met de herinrichting van het Damsterplein;	
	Toelichting: Het planproces voor de herinrichting Damsterplein had vanwege de pandemie vertraging opgelopen. Inmiddels is een klankbordgroep ingericht en actief. De verkeerssituatie is complexer dan gedacht. Dit kost meer tijd in de uitwerking. Eind dit jaar verwachten we een voorlopig ontwerp gereed te hebben. Uitvoering project wordt begin 2025 verwacht.	
	Bij ruimtelijke ontwikkelingen zetten we onze monumenten, karakteristieke gebouwen en archeologisch/cultuurhistorisch landschap in als identiteitsdragers;	
	Toelichting: Door personele wisselingen en capaciteitstekort in de eerste helft van dit jaar kon niet in alle projecten dit aspect naar behoren worden meegenomen. Met name de cultuurhistorische waarden verdienen meer aandacht. De tweede helft van dit jaar pakken we dit weer op.	
	We ronden de bouwhistorische verwachtingenkaart van de 17 ^e eeuwse stad af;	
	Toelichting: Door capaciteitsgebrek kan dit jaar de bouwhistorische verwachtingenkaart binnen de 17 ^{de} eeuwse stadsomwalling dit jaar niet worden afgemaakt. Naar verwachting zal deze in 2024 worden afgemaakt	

Prestatie indicatoren

Met de prestatie-indicatoren wordt de prognose van de uitvoering van ons beleid in dit beleidsveld weergegeven. De gerealiseerde doelstellingen worden hier niet gemeld. Wij geven alleen een toelichting op verwachte afwijkingen in de uitvoering. Met de volgende indicator(en) wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten.

Prestatie indicator(en)	Beoogd 2023	Prognose 2023
Leefkwaliteit		
% urgente wateroverlast- en hittestresslocaties aangepakt	20%	
Toelichting: Vanuit onze stresstudies en prioritering zijn een groot aantal urgente locaties in onze gemeente gedetecteerd. Na een nadere beoordeling valt een deel hiervan niet meer onder de urgente locaties. Voor een deel van de overgebleven locaties is het de verantwoordelijkheid van derden, zoals grond- en vastgoedeigenaren, om risicovolle situaties te voorkomen. Hiervoor nemen we communicatie- en informatieve maatregelen. Ten slotte heeft nadere analyses uitgewezen dat oplossingen niet altijd op de potentiële risicovolle locatie zelf kan worden opgelost. Een gebiedsgerichte aanpak, waarbij een mix van maatregelen in het hele gebied wordt toegepast, is nodig om de risico's te verlagen. Dit heeft geleid tot een grote complexiteit in de uitvoering en voorbereiding van deze gebieden. Het opstellen van plannen voor deze gebiedsgerichte aanpak vergt meer tijd en voorbereiding. Hierdoor komt de planning voor de aanpak van urgente wateroverlastlocaties onder druk te staan		

Financiële toelichting

Deelprogramma 2.1 Kwaliteit van de leefomgeving	Primitieve begroting 2023	Actuele begroting 2023	Prognose VGR 23-1	Verwachte afwijking VGR 2023
Beleidsveld				
Lasten				
02.1.1. Beheer & Onderh Openb. Ruimte	81.472	80.997	80.998	-1
02.1.2. Afval en grondstoffen	34.467	34.566	34.566	-1
02.1.3. Leefkwaliteit	5.177	6.131	6.535	-404
Totaal lasten	121.116	121.693	122.098	-406
Baten				
02.1.1.1. Beheer & Onderh Openb. Ruimte	37.101	36.547	36.547	0
02.1.3. Leefkwaliteit	39.555	39.555	39.555	0
02.1.3. Leefkwaliteit	8	265	265	0
Totaal baten	76.664	76.367	76.367	0
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen	30	75	75	0
Totaal onttrekkingen	182	182	182	0
Totaal deelprogramma 2.1	-44.300	-45.219	-45.624	-406

Toelichting van het verschil tussen de actuele begroting 2023 en de prognose 2023 (alleen bij verschillen in baten en lasten > 500 duizend euro).

2.1.2 Afval en grondstoffen	Lasten	Baten	Saldo
Afwijking (bedragen x 1.000 euro)	0	0	0
Afvalstoffenheffing (geen afwijking)			
Lagere lasten verwachten we voor de jaarlijkse bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling Afvalbeheer Regio Centraal Groningen (650 duizend euro). Deze lagere bijdrage wordt enerzijds veroorzaakt door gunstige verwerkingstarieven van huishoudelijk afval, hout, puin en matrassen. Anderzijds zien wij een daling van het aantal bezoekers aan de afvalbrengrstations en minder gestort huishoudelijk afval en bouw-/sloopafval. De daling heeft onder andere te maken met de strengere regels voor het gebruik van de afvalbrengrstations. Ook heeft de daling van het aantal bezoekers waarschijnlijk te maken met de matige tot slechte weersomstandigheden waardoor het 'afvalseizoen' met snoeiafval en het afval dat vrij komt bij klussen, later op gang komt. Het is mogelijk dat daardoor juist in de komende maanden meer bezoekers komen.			
Ook weten we dat we aan de batenkant een voordeel van 174 duizend euro hebben als gevolg van een vastgestelde dividenduitkering van de afvalverwerker Omrin.			
Dit betekent dat het verwachte positieve resultaat van ruim 800 duizend euro aan het einde van het jaar gedoteerd wordt aan de voorziening Afvalstoffenheffing, waarmee het verwachte resultaat uitkomt op 0 euro			

2.1.3 Leefkwaliteit	Lasten	Baten	Saldo
Afwijking (bedragen x 1.000 euro)	-405	0	-405
Deelnemersbijdrage Omgevingsdienst (N 405 duizend euro)			
Onze deelnemersbijdrage aan de gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Groningen (ODG) bedraagt dit jaar 1,179 miljoen euro.			
Echter in de begroting hebben we hier slechts 774 duizend euro voor opgenomen. Dit betekent een dekkingstekort van 405 duizend euro. De belangrijkste oorzaak voor dit tekort is het gedeeltelijk wegvallen van rijksmiddelen voor de uitvoering van de wettelijke taken voortkomend uit de Wet bodembescherming (355 duizend euro).			

Daarnaast hebben wij de raad per [brief](#) geïnformeerd over een stijging van de deelnemersbijdrage in 2023 met 50 duizend euro. Hiervoor is geen dekking. We betrekken dit bij het opstellen van de ontwerpbegroting 2024.

Deelprogramma 2.2: Veiligheid

Financiële toelichting

Deelprogramma 2.2 Veiligheid	Primitieve begroting 2023	Actuele begroting 2023	Prognose VGR 23-1	Verwachte afwijking VGR 2023
Beleidsveld				
Lasten				
02.2.1.Ondermijning	1.269	1.269	683	586
02.2.3.Maatschappelijke onrust en pol	382	382	382	0
02.2.4.Veiligheid en Zorg	2.694	3.184	3.054	130
02.2.5.Veilige leefomgeving	8.985	9.485	9.170	315
02.2.6.Crisisbeheersing en brandweer	21.705	21.705	23.858	-2.153
Totaal lasten	35.035	36.025	37.147	-1.122
Baten				
02.2.1.Ondermijning	0	0	0	0
02.2.3.Maatschappelijke onrust en pol	0	0	0	0
02.2.4.Veiligheid en Zorg	791	1.138	1.138	0
02.2.5.Veilige leefomgeving	2.954	2.954	2.954	0
02.2.6.Crisisbeheersing en brandweer	17	17	17	0
Totaal baten	3.762	4.109	4.109	0
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen	0	0	0	0
Totaal deelprogramma 2.2	-31.273	-31.916	-33.038	-1.122

Toelichting van het verschil tussen de actuele begroting 2023 en de prognose 2023 (alleen bij verschillen in baten en lasten > 500 duizend euro).

2.2.1 Ondermijning	Lasten	Baten	Saldo
Afwijking (bedragen x 1.000 euro)	586	0	586

Meerjarig project Wietexperiment (V 586 duizend euro)

Het experiment gesloten coffeeshopketen is een meerjarig project dat bestaat uit een voorbereidingsfase en een vierjarige experimenteerfase. De bekostiging voor dit project loopt al vanaf 2020.

Op dit moment zitten we nog steeds in de voorbereidingsfase. Door vertraging op landelijk niveau duurt deze voorbereidingsfase langer dan gepland. De huidige planning is dat de experimenteerfase op zijn vroegst in 2024 van start gaat. Hierdoor zijn de bestedingen achtergebleven en is nog 686 duizend euro beschikbaar. Van deze middelen verwachten we 100 duizend euro dit jaar te besteden. Het restant van de middelen blijft beschikbaar voor het meerjarig project.

2.2.6 Crisisbeheersing en brandweer	Lasten	Baten	Saldo
Afwijking (bedragen x 1.000 euro)	-2.153	0	-2.153

Bijdrage Veiligheidsregio (N 2,2 miljoen euro)

Het Dagelijks Bestuur van de Veiligheidsregio Groningen (VRG) heeft de actualisatie van de begroting 2023 ter zienswijze voorgelegd aan de raden van de deelnemende gemeenten.

Op basis van de geactualiseerde begroting 2023 wordt de bijdrage van de gemeente Groningen 23,8 miljoen euro. In onze begroting is hiervoor 21,7 miljoen euro opgenomen, een stijging derhalve van afgerond 2,2 miljoen euro.

Deze stijging wordt veroorzaakt door een wijziging van de verdeelsleutel Brandweer en Rampenbestrijding in het gemeentefonds (1,1 miljoen euro) en loon- en prijsindexatie (1,1 miljoen euro).

Voor de wijziging van de verdeelsleutel ziet het college aanleiding om een concept-zienswijze in te dienen. Deze is op 21 juni jl. door de raad vastgesteld. Voor een toelichting hierop verwijzen wij naar het raadsvoorstel [Financiële stukken VRG 2023](#).

Programma 3: Vitaal en Sociaal

Werk en Inkomen

Dit voorjaar is het nieuwe programmaplan 2023 - 2027 van Werk in Zicht vastgesteld. Met dit programma willen we een dienstverleningsaanbod doen voor alle inwoners die zonder hulp van de overheid niet tot ontwikkeling of arbeidsparticipatie komen. De ambitie is om 20.000 inwoners in onze regio zich te laten ontwikkelen. Zo willen we een bijdrage leveren aan de arbeidsmarktopgaves, zoals de personeelstekorten en de mismatch.

Het aantal bijstandsgerechtigden dat in het eerste kwartaal uitstroomde naar werk is 137. Daarmee gaan we het doel van 900 niet halen. Door het lage aantal bijstandsgerechtigden en de lage instroom in de bijstand zijn er minder mensen om te bemiddelen naar werk. De groep die overblijft is moeilijker naar werk te bemiddelen. Vaak zijn er nog eerst nog belemmeringen weggenomen dienen te worden en/of is nog ontwikkeling nodig om de vervolgstap naar werk te kunnen maken. Met de nieuwe gebiedsgerichte aanpak willen we dichterbij en toegankelijker zijn voor deze groep. Met het Werk en Ontwikkelprogramma doen we investeringen om deze inwoners extra te begeleiden in hun ontwikkeling naar werk of participatie.

In april 2023 hebben we nog eens 500 euro energietoeslag uitgekeerd aan de doelgroep die energietoeslag heeft ontvangen in 2022. Daarvoor zijn middelen ontvangen vanuit het Rijk. Het overige deel wordt naar verwachting eind 2023 uitgekeerd naar aanleiding van nieuwe wetgeving.

Op 1 juli 2023 is de Wet Schuldsanering Natuurlijke Personen (WSNP) gewijzigd en wordt door een onverwacht amendement de looptijd van een wettelijke schuldsanering teruggebracht van 36 naar 18 maanden. Door Minister Schouten voor Armoedebeleid, en daarna ook door de NVVK en VNG, zijn gemeenten opgeroepen per 1 juli 2023 ook de aflostermijn van de minnelijke schuldregeling te verkorten naar 18 maanden. Wat hiervan en van een eventuele overgangsregeling precies de gevolgen zullen zijn voor onder andere de uitvoeringscapaciteit is nog niet aan te geven. Helder is dat doorgaans inwoners na 18 maanden nog niet financieel zelfredzaam zullen zijn. Daardoor komt de nadruk bij schuldhulpverlening nog meer te liggen op financiële begeleiding van inwoners tijdens het traject en op de nazorg, teneinde duurzame financiële gezondheid en uitstroom te bevorderen.

Onderwijs

In het nieuwkomersonderwijs worden de maatregelen voor Oekraïense ontheemde kinderen en de bestaande voorzieningen voor nieuwkomerskinderen steeds meer geïntegreerd. De onregelmatige instroom van nieuwkomers stelt gemeente en onderwijs gezamenlijk wel voor tal van praktische vraagstukken (huisvesting, personeel, financiering). Door structureel intensief overleg lukt het om alle kinderen een passende vorm van onderwijs te bieden.

Welzijn Gezondheid en Zorg

We zien dat de zorgkosten in Nederland jaar na jaar toenemen, terwijl gemeenten vanaf 2026 waarschijnlijk te maken krijgen met een forse daling in de inkomsten van het Rijk via het gemeentefonds. Als gevolg van de vergrijzing zal de zorgconsumptie toenemen en de beschikbaarheid van arbeidskrachten afnemen. In 2020 werkten er 1,4 miljoen mensen in de zorg. Dat betekende 1 op de 7 werkenden. Bij niet ingrijpen zullen er in 2040 volgens berekeningen van de Sociaal Economische Raad meer dan 2 miljoen mensen nodig zijn in de zorg. Dat is dan 1 op de 4 werkenden. Via preventie en samenwerking tussen het gemeentelijk sociaal domein en de eerstelijnszorg verwachten we op termijn de stijging van de totale zorgkosten om te kunnen buigen. Maar de eerstvolgende jaren krijgen we nog steeds te maken met stijgende zorgkosten. We moeten dus vol inzetten op preventie en de reeds ingezette transformatie om de zorgkosten nu en in de toekomst betaalbaar te houden. Dit doen we onder andere door ons Preventieplan mentale gezondheid jeugd/jongeren te ontwikkelen, Herstelacademies en Welzijn op recept op te schalen, de werkwijze van het project 'Stapelings sociaal domein' te versterken, een meerjarige integrale aanpak van jeugdproblematiek in het kader van Preventie en Gezag te implementeren en de aanpak Kansrijke Start voort te zetten.

In navolging op de Wmo begeleiding is ook de huishoudelijke hulp per 2023 gebiedsgericht georganiseerd. De nieuwe opzet bevordert de kennis van de aanbieders van hun gebied en de samenwerking met andere partijen. Dit is van belang bij het signaleren door de huishoudelijke hulpen van (over)belasting van mantelzorgers en kwetsbaarheid van ouderen.

Tevens wordt in 2023 stapsgewijs uitvoering gegeven aan het 'uitvoeringsprogramma wonen en zorg'. Gemeente, Menzis, zorgaanbieders en woningcorporaties werken hier intensief in samen. Met de nieuwe werkwijze Inkoop Beschermd Wonen geven we de transformatie Beschermd Wonen een extra impuls door meer grip te organiseren op (beperking van) instroom en (bevordering van) uitstroom uit intramurale zorg.

Sport en Bewegen

In 2022 zijn we gestart met het Volwassenfonds voor Sport en Cultuur. Vanaf de start is er door veel mensen een beroep gedaan op dit fonds. We zien dat deze lijn zich doorzet in het eerste kwartaal van 2023.

Bij de bezoekersaantallen in de zwembaden zien we nog niet het oude niveau van voor de coronaperiode. Factor van betekenis hierbij is dat er vanwege het personeelstekort doelgroepen geschrapt moesten worden.

Cultuur

In december 2022 hebben we een herstelpakket ingezet voor 2022 en 2023. Hiermee ondersteunen we de culturele infrastructuur na de coronaperiode. We zien echter dat de financiële situatie van de instellingen nog lang niet op orde is. Door de sterke kostenstijgingen vanwege inflatie en hoge energieprijzen zien de instellingen hun financiële buffers krimpen. Dit heeft gevolgen voor het proces naar de nieuwe cultuurnota 2025-2028. In de kadernota 2021-2028 hebben wij aangegeven dat Fair Practice vanaf 2025 een voorwaarde is om subsidie te kunnen verkrijgen. Dit heeft een financiële consequentie, als werknemers beter betaald dienen te worden blijft er minder over voor het aanbod. Dit in combinatie met de prijsstijgingen zorgt ervoor dat de budgetten voor de cultuurnota 2025-2028 onder druk komen te staan. Instellingen zullen namelijk hogere subsidieaanvragen doen om het culturele aanbod op niveau te kunnen houden.

Evenementen (in de openbare ruimte) zijn ondergebracht in het onderdeel cultuur en hebben raakvlak met de andere onderwerpen in dit programma. Jaarlijks vinden ruim 500 evenementen plaats in alle soorten en maten. Als gemeente blijven we een podium bieden aan deze mooie evenementen. Tegelijkertijd vinden we het belangrijk om de overlast zoveel mogelijk te beperken voor mens, dier en milieu. In onze Toekomstvisie Evenementen 2023 leggen we deze ambities voor aan uw raad. Evenemententerrein Stadpark blijven we doorontwikkelen tot een toplocatie voor evenementen. We stimuleren samenwerking tussen onderwijs, ondernemers en de sector.

Deelprogramma 3.1: Werk en inkomen

Resultaten

Wat willen we bereiken (resultaten)	Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)	Behalen we onze doelen
Werk en activering		
<i>Integraal armoedebeleid</i>		
Meer huishoudens zien kans - met aanvullende ondersteuning zo lang als nodig - de regie over het eigen leven te herwinnen en de eigen financiële redzaamheid te versterken.	Pilot langjarig investeren met maatwerk aanpak om zo doorbraken te realiseren. Toelichting: in aanvulling op de aanpak van Kansrijk Groningen die steeds breder wordt ingezet gaan we dit jaar onderzoeken of een pilot in de noordelijke wijken mogelijk is. Hierbij denken we aan meerjarig investeren in armoede met het doorbreken van budgetgrenzen, het overnemen van schulden en het toepassen van de doorbraakmethode. Deze pilot is dus nog niet begonnen.	

Prestatie indicatoren

Met de prestatie-indicatoren wordt de prognose van de uitvoering van ons beleid in dit beleidsveld weergegeven. De gerealiseerde doelstellingen worden hier niet gemeld. Wij geven alleen een toelichting op verwachte afwijkingen in de uitvoering. Met de volgende indicator(en) wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten.

Prestatie indicator(en)	Beoogd 2023	Prognose 2023
1. Werk en activering		
Aantal personen met een bijstandsuitkering dat uitstroomt naar:		
<ul style="list-style-type: none"> Een regulier betaalde baan 	900	
<i>Toelichting: Het is onwaarschijnlijk dat we de ambitie van 900 gaan halen. In Q1 zijn er 137 bewoners uitgestroomd naar betaald werk. Het is niet aannemelijk dat we dit in de rest van het jaar gaan inhalen gezien de lage instroom. Ook vraagt de groep die al in de bijstand zit om een langdurige investering om stappen naar werk te zetten.</i>		
<ul style="list-style-type: none"> Een opleiding 	120	
<i>Toelichting: De uitstroom naar een opleiding met studiefinanciering is laag. Op dit moment stromen vooral jongeren in voor wie dit geen optie is. In september begint het nieuwe schooljaar en stroomt er vaak een groep uit naar een opleiding. Dat is het moment waarop een beter beeld gegeven kan worden of we de doelstelling gaan behalen.</i>		
2. Inkomensondersteuning en schuldhulpverlening		
Aantal personen met een uitkering levensonderhoud in het kader van de Participatiewet (bijstand):		
<ul style="list-style-type: none"> Waarvan aantal (of %) personen met bijstand dat parttime inkomsten heeft uit arbeid 	Toename	
<i>Toelichting: Het aantal mensen dat parttime gaat werken blijft achter. Hier gelden dezelfde verklaringen als voor het aantal dat uitstroomt naar een reguliere betaalde baan.</i>		
<ul style="list-style-type: none"> Waarvan aantal (of %) personen met bijstand dat behoort tot de groep verkerend in een langdurig financieel afhankelijke situatie (>=3 jaar) 	Afname	
<i>Toelichting: In 2022 nam het aantal inwoners dat langdurig in de bijstand zat af, maar begin 2023 zien we een lichte toename van deze groep.</i>		
Percentage geslaagde 'minnelijke' schuldregelingen	80%	
<i>Toelichting: In het eerste kwartaal van 2023 is het slagingspercentage iets lager dan verwacht (72). Welke oorzaken dit heeft is onduidelijk, maar kan te maken hebben met de naweën van corona; de opstelling van schuldeisers kan wellicht door de uitgestelde afbetalingsverzoeken belastingafdrachten die in dit kwartaal zijn verstuurd en de onzekerheid over de ingangsdatum van de verkorting van de aflostermijn bij minnelijke schuldregelingen negatief zijn beïnvloed.</i>		

Financiële toelichting

Deelprogramma 3.1 Werk en inkomen	Primitieve begroting 2023	Actuele begroting 2023	Prognose VGR 23-1	Verwachte afwijking VGR 2023
Beleidsveld				
Lasten				
03.1.1.Werk en activering	69.965	70.172	69.737	435
03.1.2.Inkomen en armoedeverlichting	198.547	198.492	205.286	-6.794
Totaal lasten	268.512	268.664	275.023	-6.359
Baten				
03.1.1.Werk en activering	16.240	16.240	16.263	23
03.1.2.Inkomen en armoedeverlichting	152.415	152.415	154.965	2.550
Totaal baten	168.655	168.654	171.228	2.573
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen			0	0
Totaal onttrekkingen	4.227	4.227	4.227	0
Totaal deelprogramma 3.1	-95.630	-95.783	-99.569	-3.786

Toelichting van het verschil tussen de actuele begroting 2023 en de prognose 2023 (alleen bij verschillen in baten en lasten > 500 duizend euro).

3.1.1 Werk en activering	Lasten	Baten	Saldo
Afwijking (bedragen x 1.000 euro)	435	23	458
ESF (V 874 duizend euro)			
Voor de periode oktober 2022 - december 2023 ontvangt de arbeidsmarktregio 2,7 miljoen euro subsidie vanuit het Europees Sociaal Fonds (ESF). Hiervan is 874 duizend euro beschikbaar voor Groningen. Omdat dit bij het opstellen van de begroting niet bekend was, vormt dit een voordeel ten opzichte van de begroting.			
Basisbanen (N 738 duizend euro)			
Als gevolg van een snellere instroom dan begroot realiseren we in 2023 gemiddeld 85 basisbanen in plaats van 75. Dit zorgt voor een nadeel van 219 duizend euro. Daarnaast is er een tekort van 519 duizend euro, doordat we in de begroting rekening hebben gehouden met een maximale looptijd van drie jaar voor de destijds reeds bestaande 50 basisbanen. Aangezien veel van deze banen daardoor in de loop van 2023 zouden eindigen, is er geen dekking voor het gehele jaar voor deze 50 banen opgenomen in de begroting.			
Inburgering (V 220 duizend euro)			
Voor inburgering is in 2022 en 2023 in totaal 845 duizend euro aan extra middelen beschikbaar gesteld. Op basis van de huidige formatie van Thuisin050 verwachten we op de uitvoeringskosten 220 duizend euro voordeel te realiseren. Omdat de instroom van nieuwe inburgeraars groot en onvoorspelbaar is verwachten we dat deze middelen mogelijk nog wel ingezet moeten worden.			
Werkpremie (V 100 duizend euro)			
Vanuit het coalitieakkoord 'Het begint in Groningen' is in de begroting van 2023 700 duizend euro budget opgenomen voor bijverdiene in de bijstand. Op basis van de gegevens van het eerste kwartaal verwachten we hiervan 600 duizend euro in te zetten.			
Sociale Werkvoorziening (N 262 duizend euro)			
Per saldo realiseren we op de Sociale Werkvoorziening (SW) een nadeel van 262 duizend euro. Dit nadeel is als volgt opgebouwd:			
Loonkosten SW (V 1,2 miljoen euro)			
We realiseren een voordeel van 668 duizend euro op de loonkosten SW doordat de uitstroom hoger is dan verwacht (12 fte). Verder is de indexatie van salarissen weliswaar hoger dan verwacht, maar is de toename van WSW subsidie per medewerker hoger dan de gemiddelde loonindexatie. Hierdoor hebben we een voordeel van 497 duizend euro. Overige afwijkingen geven een voordeel van 35 duizend euro.			

Omzet en materiaalkosten SW (N 1,3 miljoen euro)

Doordat er meer uitstroom is dan verwacht realiseren we een lagere omzet interne detachering SW (nadeel 471 duizend euro) en externe detachering SW (nadeel 578 duizend euro). Daarnaast verwachten we een nadeel van 245 duizend euro op omzet iederz als gevolg van een terugval in werkaanbod en lagere prijzen voor vervangend werk. Verder zijn de materiaalkosten 47 duizend euro hoger dan begroot. Overige verschillen tellen op tot een voordeel van 41 duizend euro.

Overige verschillen (N 162 duizend euro)

De overige verschillen tellen op tot een nadeel van 162 duizend euro.

Overige verschillen (V 264 duizend euro)

De overige verschillen tellen op tot een voordeel van 264 duizend euro.

3.1.2 Inkomen en armoedeverlichting	Lasten	Baten	Saldo
Afwijking (bedragen x 1.000 euro)	-6.794	2.550	-4.244

BUIG (V 576 duizend euro)

De raming van de bijstandsuitgaven in de begroting is gebaseerd op het aandeel van Groningen in de landelijke uitgaven. In mei heeft het Rijk het nader voorlopig budget gepubliceerd en hieruit blijkt dat in 2022 het aantal uitkeringen in Groningen harder is gedaald dan in de rest van het land. Dit is mede het gevolg van het werk- en ontwikkelprogramma. Wij hebben de raming van bijstandsuitgaven naar beneden bijgesteld en verwachten daardoor in 2023 een voordeel van 576 duizend euro.

Individuele inkomenstoeslag (V 490 duizend euro)

Het voordeel op individuele inkomenstoeslag heeft twee oorzaken. In 2023 is vanuit het coalitieakkoord 1,043 miljoen euro toegevoegd voor de verlaging van de referentieperiode naar 2 jaar. Op basis van de huidige verstrekkingen verwachten we hier een voordeel van 190 duizend euro. Daarnaast is vanuit het coalitieakkoord 557 duizend euro beschikbaar gesteld voor het actief benaderen van mensen net boven het minimum die de regeling niet gebruiken. Wij verwachten deze middelen vanaf het najaar in te zetten en voorzien dat wij dit jaar 300 duizend euro nog niet zullen besteden.

Intensivering aanpak armoede en schulden (V 350 duizend euro)

In het coalitieakkoord is 700 duizend euro toegekend voor intensivering van de aanpak van armoede en schulden. Zoals aangegeven in de brief ['Brede aanpak armoede en schulden'](#) werken wij aan een uitvoeringsplan voor structurele inzet van de middelen. Volgens planning is deze eind 2023 gereed. Wij verwachten dat we van de toegekende middelen in 2023 350 duizend euro nog niet kunnen inzetten.

VASD (N 4,2 miljoen euro)

In 2022 en 2023 voeren we het meerjarig project 'Vervanging applicatie sociaal domein' (VASD) uit. In 2022 en 2023 maken we hiervoor kosten en realiseren we daardoor nadelen. Vanaf 2024 verdienen we het tekort terug door de besparing op licentiekosten en door besparingen in het primair proces als gevolg van vergroting van efficiency.

Individuele studietoelage (N 782 duizend euro)

Vanaf het laatste kwartaal van 2022 zien we een forse toename in het aantal verstrekkingen Individuele studietoelage. Dit zet zich ook in 2023 voort. Daarnaast zijn in 2023 de normbedragen verhoogd. Op basis van de huidige verstrekkingen voorzien wij een tekort van 782 duizend euro.

Bijzondere bijstand (N 353 duizend euro)

Wij verwachten dat de kosten van bijzondere bijstand 653 duizend euro hoger zijn dan begroot. Dit wordt veroorzaakt door kredietverstrekking aan statushouders (326 duizend euro, waarvan 110 duizend euro wordt terugbetaald), energie (114 duizend euro), wigtoed (138 duizend euro), de maaltijdvoorziening (70 duizend euro) en een hogere dotatie aan de voorziening dubieuze debiteuren (50 duizend euro). Vanuit Toekomst met perspectief is 300 duizend euro beschikbaar voor eventuele tekorten op minimaregelingen. Als we deze bijdrage meenemen wordt het verwachte nadeel op de bijzondere bijstand 353 duizend euro.

Wet kinderopvang (N 313 duizend euro)

Vanuit het coalitieakkoord is in 2023 206 duizend euro extra budget toegekend voor de Wet Kinderopvang. Desondanks verwachten wij een tekort van 313 duizend euro. Dit wordt veroorzaakt door hogere uitgaven als gevolg van langere wachtlijsten in de GGZ. Daarnaast hebben mensen met een ernstige psychiatrische aandoening een langer behandeltraject nodig. Tevens zijn ook de prijzen van de kinderopvang gestegen.

Schuldhelpverlening (N 139 duizend euro)

Wij verwachten een nadelige afwijking van 825 duizend euro bij personeelskosten. Dit heeft diverse oorzaken. We zetten extra personeel in voor de invoer van de module Beschermingsbewind in de VASD. Daarnaast hebben we hogere kosten als gevolg van ziektevervangingskosten en houden we in de prognose rekening met de kostenstijging als gevolg van de CAO 2023. De hogere personeelslasten kunnen we deels dekken door de inzet van de nominale compensatie (356 duizend euro), hogere opbrengsten Beschermingsbewind (260 duizend euro) en overige opbrengsten (70 duizend euro). Per saldo resteert een nadelige afwijking van 126 duizend euro.

Opvang Oekraïne (geen afwijking)

Wij verwachten 2,1 miljoen euro aan leefgeld te verstrekken in zowel de gemeentelijke als de particuliere opvang. Deze verstrekkingen worden volledig door het Rijk gedekt.

Overige verschillen (V 127 duizend euro)

De overige verschillen tellen op tot een voordeel van 127 duizend euro.

Deelprogramma 3.2: Onderwijs

Resultaten

Wat willen we bereiken (resultaten)	Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)	Behalen we onze doelen
2. Voortijdig schoolverlaten en leerlingenvervoer		
Voortijdig schoolverlaten Meer kinderen en jongeren volgen onderwijs en ronden hun onderwijscarrière af met een erkend diploma.	Uitvoeren taken regionaal programma Voortijdig Schoolverlaten	
	Toelichting: Afgelopen schooljaar was er zowel landelijk als lokaal een stijging te zien van het aantal voortijdig schoolverlaters. Iets waar we ook dit jaar rekening mee moeten houden. Oorzaken: psychische klachten, verkeerde studie/beroepskeuze en aantrekkelijke arbeidsmarkt. We zijn bezig met evaluatie en bijstellingsaanpak VSV samen met onderwijs en andere gemeenten.	

Financiële toelichting

Deelprogramma 3.2 Onderwijs	Primitieve begroting 2023	Actuele begroting 2023	Prognose VGR 23-1	Verwachte afwijking VGR 2023
Beleidsveld				
Lasten				
03.2.1.Onderwijskansen	34.733	35.785	34.285	1.500
03.2.2.Voorkomen schooluitval	4.371	4.371	4.949	-578
Totaal lasten	39.104	40.156	39.234	922
Baten				
03.2.1.Onderwijskansen	11.515	11.667	11.667	0
03.2.2.Voorkomen schooluitval	1.533	1.533	1.533	0
Totaal baten	13.048	13.200	13.200	0
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen	3.267	2.488	2.488	0
Totaal onttrekkingen	763	763	763	0
Totaal deelprogramma 3.2	-28.560	-28.681	-27.759	922

Toelichting van het verschil tussen de actuele begroting 2023 en de prognose 2023 (alleen bij verschillen in baten en lasten > 500 duizend euro).

3.2.1 Onderwijskansen en onderwijshuisvesting	Lasten	Baten	Saldo
Afwijking (bedragen x 1.000 euro)	1.500	0	1.500

Verlengde Schooldag (V 1,5 miljoen euro)

Bij het opstellen van de begroting 2023 zijn in het coalitieakkoord middelen vrijgemaakt voor het verder ontwikkelen en implementeren van de verlengde schooldag (VSD) op scholen in diverse wijken. Daarnaast wordt de VSD gefinancierd door overige Rijksmiddelen zoals Regiodeal, NPO en Rijke Schooldag. Bij de uitgaven worden deze overige Rijksmiddelen als eerste als financiering gebruikt.

Uit de verantwoording over 2022 van de scholen blijkt dat diverse activiteiten mede door coronamaatregelen niet door konden gaan. Daarnaast was er sprake van personele problemen die op de voortgang van de VSD invloed hadden. Mede hierdoor bleven middelen van 2022 onbenut en worden deze doorgeschoven naar 2023. Ook de planning van 2023 loopt hierdoor vertragingen op. Daarnaast blijkt dat voor de wijken waar de wens ligt om de VSD nieuw op te starten, er meer tijd nodig is dan vooraf voorzien om de scholen mee te krijgen in het proces. Ook hierbij lopen we tegen problemen met personele bezetting aan, waardoor scholen de focus hebben op het primaire proces, zoals ziektevervangings en dat lastig te combineren vinden met het ontwikkelen van naschoolse activiteiten als de VSD.

Het voordeel zal naar verwachting voor 2023 1,5 miljoen euro bedragen.

3.2.2 Voorkomen schooluitval	Lasten	Baten	Saldo
Afwijking (bedragen x 1.000 euro)	-578		-578

Leerlingenvervoer (N 578 duizend euro)

Het aantal unieke kinderen dat voor passend onderwijs afhankelijk is van leerlingenvervoer groeit al enkele jaren gestaag. Ook het aantal kilometers voor leerlingenvervoer neemt toe. Daarnaast is in 2023 de tariefstijging door indexatie fors hoger dan normaal, namelijk 13.7%. Dit is het gevolg van hoge brandstofprijzen, inflatie en de nieuwe CAO voor zorgvervoer. We verwachten hierdoor in 2023 een tekort van 578 duizend euro.

Deelprogramma 3.3: Welzijn, gezondheid en zorg

Resultaten

Wat willen we bereiken (resultaten)	Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)	Behalen we onze doelen
Zorg en veiligheid		
Signalen over inwoners die als gevolg van psychiatrische problemen, middelengebruik en/of een verstandelijke beperking (mogelijk) onbegrepen en soms gevaarlijk gedrag vertonen worden zo vroeg mogelijk opgepakt waardoor zo tijdig mogelijk passende ondersteuning is gerealiseerd, gericht op herstel en herwinning van zelfredzaamheid.	Het werken aan het realiseren van een nood respijtbed. Toelichting: <i>Realisatie is complex door de hoge druk op bestaande opvangmogelijkheden in combinatie met een bovengemiddelde (maar tevens lastig te preciseren) zorgvraag van de doelgroep.</i>	
De taakstelling huisvesting vergunninghouders is gerealiseerd.	In samenwerking met corporaties huisvesting bieden aan vergunninghouders. Toelichting: De taakstelling voor de eerste helft van 2023, 282 te huisvesten statushouders gaan we niet volledig realiseren. Naar verwachting gaan we iets meer dan 200 personen huisvesten.	

Financiële toelichting

Deelprogramma 3.3 Welzijn, gezondheid en zorg				
Beleidsveld	Primitieve begroting 2023	Actuele begroting 2023	Prognose VGR 23-1	Verwachte afwijking VGR 2023
Lasten				
03.3.1.Stimulering samenlevingsopbouw	17.853	18.039	18.113	-74
03.3.2.Publieke gezondheidszorg	9.464	9.685	9.685	0
03.3.3.Passende ondersteuning	248.223	248.439	251.507	-3.068
03.3.4.Zorg en veiligheid	31.107	35.444	26.953	8.491
Totaal lasten	306.647	311.607	306.258	5.349
Baten				
03.3.1.Stimulering samenlevingsopbouw	1.329	1.336	1.379	43
03.3.2.Publieke gezondheidszorg	491	717	717	0
03.3.3.Passende ondersteuning	3.331	4.197	4.079	-118
03.3.4.Zorg en veiligheid	4.152	8.424	8.424	0
Totaal baten	9.303	14.673	14.598	-75
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen	4.458	4.458	4.458	0
Totaal onttrekkingen	4.388	4.388	4.388	0
Totaal deelprogramma 3.3	-297.414	-297.004	-291.730	5.274

Toelichting van het verschil tussen de actuele begroting 2023 en de prognose 2023 (alleen bij verschillen in baten en lasten > 500 duizend euro).

3.3.3 Passende ondersteuning	Lasten	Baten	Saldo
Afwijking (bedragen x 1.000 euro)	-3.068	-118	-3.186
Jeugdhulp (N 7,9 miljoen euro)			
<p>Ten opzichte van de begroting van 75,2 miljoen euro verwachten we een nadeel van 7,9 miljoen euro. Dit nadeel wordt voor 3,3 miljoen euro veroorzaakt door de doorwerking van de hogere lasten 2022. Daarbij komt een nadeel van 0,9 miljoen euro omdat als gevolg van de stijgende lasten, de compensatie voor prijsindexering op een te laag bedrag is gebaseerd.</p> <p>Daarnaast zijn wij op 1 januari 2023 gestart met de Basis Jeugdhulp. De aanname hierbij was dat alle nieuwe ondersteuningsvragen op het gebied van individuele- en gezinsbegeleiding, die binnenkomen bij WIJ Groningen of bij de huisartsen, via de Basis Jeugdhulp georganiseerd worden. Doordat de praktijk toch iets weerbarstiger is gebleken en vanaf 1 januari 2023 nog niet alle bovengenoemde ondersteuningsvragen via Basis Jeugdhulp bekostigd worden, verwachten we een incidenteel nadeel van 1,0 miljoen euro op deze lichtere producten. Aan het einde van het jaar wordt duidelijk in hoeverre er sprake is van een verschuiving van specialistische hulp naar Basis Jeugdhulp.</p> <p>Het overige nadeel (2,7 miljoen euro) wordt vooral veroorzaakt doordat vanaf de zomer 2022 het aantal cliënten in de dagbesteding/dagbehandeling stijgt. Ook zien we bij de ambulante zorg de gemiddelde kosten per cliënt stijgen omdat er meer uren per kind ingezet worden. We gaan er in de prognose 2023 vanuit dat er sprake is van een trendbreuk en dat de genoemde tendens doorwerkt in 2023. We zien dat de problematiek zwaarder wordt (o.a. invloed corona) en daardoor de verwachte kosten hoger en de prognose onzekerder.</p> <p>De ontwikkeling van de zorgkosten in 2023 blijft als gevolg van bovengenoemde factoren grillig en onzeker. Daarom houden we rekening met een bandbreedte van plus en min 2,5 miljoen euro.</p>			
WMO (V 2,7 miljoen euro)			
<p>De volumeontwikkeling binnen de Wmo is op dit moment van het jaar nog niet goed zichtbaar, daarom rekenen we in de prognose 2023 voorlopig met de volumeontwikkeling van 2022. Maar omdat er in 2022 een voordeel ten opzichte van de begroting was, werkt dit ook door in de voorlopige cijfers 2023. Dit speelt met name bij huishoudelijke hulp. Het aantal inwoners dat huishoudelijke hulp krijgt, is in 2022 minder gestegen dan waar we</p>			

mee rekening hadden gehouden bij het opstellen van de begroting 2023. We verwachten daardoor dat de kosten 0,9 miljoen euro lager zijn dan begroot.

Daarnaast is er een voordeel van 1,0 miljoen op begeleiding WMO. Dit bestaat met name uit afroaming van de overwinst 2022 van één van de GON partijen (0,5 miljoen euro) en een voordeel op PGB (0,4 miljoen euro).

Verder is er op alle Wmo onderdelen een voordeel als gevolg van compensatie voor lonen en prijzen.

Bij VGR-II verwachten we een beter beeld op volume- en prijsontwikkelingen te kunnen geven. Dit kan nog tot grote afwijkingen leiden.

Beschermd Wonen (V 1,8 miljoen)

We verwachten voor de centrumregeling Beschermd Wonen een voordelig resultaat van 4,4 miljoen euro in de regio. Voor de Gemeente Groningen betekent dit een resultaat van 1,8 miljoen euro. Het resultaat wordt met name veroorzaakt door de effecten van de meicirculaire waarbij een toename van de Rijksbijdrage is gemeld van 4,9 miljoen euro. Daarnaast is er in 2023 sprake van een nieuwe inkoop. Ook was de uitstroom naar de Wet Langdurige Zorg (Wlz) in 2021 en 2022 hoger dan verwacht. Tegelijkertijd speelt het risico wel dat de druk op beschermd wonen kan toenemen, doordat de toegang tot de Wlz aangescherpt kan worden. Dit kan nog leiden tot hogere zorgkosten.

Overige verschillen (V 214 duizend euro)

De overige verschillen tellen op tot een voordeel van 214 duizend euro.

3.3.4 Zorg en veiligheid	Lasten	Baten	Saldo
Afwijking (bedragen x 1.000 euro)	8.491	0	8.491

Maatschappelijke Opvang (V 8,3 miljoen euro)

In de Maatschappelijke Opvang (MO) worden voorzieningen georganiseerd voor alle inwoners van de provincie Groningen. Dit gebeurt namens alle Groninger gemeenten vanuit het programma Beschermd Wonen & Opvang (BW&O). De structurele kosten voor opvang worden gedekt door de reguliere Rijksbijdrage (DUMO). Daarnaast is in 2023 11,9 miljoen euro beschikbaar aan incidentele middelen uit voorgaande jaren. Dit betreft onder meer corona-gelden uit 2021 en 2022 (6,9 miljoen euro) en middelen voor brede aanpak dak- en thuisloosheid via de meicirculaire 2022 (2,8 miljoen euro). Van deze incidentele middelen verwachten wij 3,6 miljoen euro in te zetten in 2023. Het restant zetten wij de komende jaren in. In 2023 levert dit een voordeel op van 8,3 miljoen euro.

De structurele financiering is een punt van aandacht doordat de structurele uitgaven groter zijn dan de structurele inkomsten. Dit wordt veroorzaakt door de Rijksbijdrage waarop binnen het programma geen compensatie voor prijsstijgingen wordt ontvangen. We gaan in gesprek met de Groninger gemeenten over de toekomst en financiële aanpak rondom de voorzieningen MO.

Vrouwenopvang (V 646 duizend euro)

Wij ontvangen voor de periode 2022-2025 jaarlijks middelen om het toekomstscenario kind- en gezinsbescherming in de regio in te voeren en extra ondersteuning te kunnen organiseren voor gezinnen met meervoudige problematiek. In de begroting 2023 is een budget van 1,3 miljoen euro beschikbaar. Het programmaplan wordt halverwege 2023 afgerond en daarna beginnen we met de voorbereiding van de uitvoering van diverse pilots. Voor 2023 maken we een start met de uitgaven van de middelen. De verdere uitvoering van het programmaplan zal in 2024 en 2025 plaatsvinden waar ook het accent op de uitgaven komt te liggen.

Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen (N 480 duizend euro)

De pilot Landelijke Vreemdelingenvoorzieningen (LVV) wordt door het Rijk gefinancierd via een specifieke uitkering. De hoogte van deze uitkering is nog onderwerp van discussie in 2023. Voor de gemeente Groningen bedraagt het voorlopig toegekende budget 4,6 miljoen euro. Wij verwachten in 2023 5,1 miljoen euro uit te geven. Dit veroorzaakt een nadeel van 480 duizend euro.

Overige verschillen (V 25 duizend euro)

De overige verschillen tellen op tot een voordeel van 25 duizend euro.

Deelprogramma 3.4: Sport en bewegen

Resultaten

Wat willen we bereiken (resultaten)	Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)	Behalen we onze doelen
Sportieve infrastructuur		
Sportaccommodaties en -faciliteiten worden optimaal benut. De capaciteit sluit aan op de vraag, faciliteiten en aanbod aan te sluiten op de behoeften van sporters.	Klanttevredenheidsonderzoek uitvoeren;	
	Toelichting: KTO wordt sinds 2022 doorlopend uitgevoerd, nieuwe wijze van onderzoek KTO gestart in 2022, gaf weinig respons. Aanpassingen in werkwijze worden uitgevoerd.	
Een gelijk speelveld voor de sportclubs die gebruik maken van gemeentelijke sportfaciliteiten.	Afspraken vastleggen beheer en eigendom op alle sportparken, afspraken over zelfwerkzaamheden door sportclubs	
	Toelichting: Als vervolg op het Gelijk Speelveld zijn we gestart met het op nieuw vastleggen van beheerafspraken. De afwijking heeft dan ook alleen betrekking op het maken van afspraken beheer (en niet op de eigendomssituatie): Er wordt gestart met een pilot op 3 sportparken dit jaar. De uitrol naar andere sportparken zal naar verwachting in 2024 plaatsvinden. Dit vraagt om een zorgvuldig proces en kost meer tijd dan aanvankelijk beoogd. Met betrekking tot het maken van afspraken eigendom: volgens planning (groen)	
Bewegende Stad: Realiseren van uitdagende sport- en speelplekken en het (her)inrichten van een bewegvriendelijke openbare ruimte.	Samenspeelplek Noorderplantsoen;	
	Toelichting: Na verkenning is gebleken dat er te weinig uitbreidingsmogelijkheden zijn voor een nieuwe samenspeelplek in het Noorderplantsoen. De nieuwe samenspeelplek wordt nu gerealiseerd in de Heidetuin. De speelplek in het Noorderplantsoen wordt geoptimaliseerd waarbij ook rekening wordt gehouden met toegankelijkheid.	
	Freerunning parcours;	
	Toelichting: In verband met de andere stedelijke ontwikkelingen in het stationsgebied is deze locatie minder lang beschikbaar dan beoogd en daardoor minder geschikt. In overleg met de freerunners wordt gezocht naar nieuwe locatie.	
	Beweegpark en Skatepark de Mikkellhorst Haren;	
	Toelichting: De realisatie wordt verplaatst naar 2024 omdat deze locatie wordt meegenomen in een groter project van Stadsbeheer.	

Prestatie indicatoren

Met de prestatie-indicatoren wordt de prognose van de uitvoering van ons beleid in dit beleidsveld weergegeven. De gerealiseerde doelstellingen worden hier niet gemeld. Wij geven alleen een toelichting op verwachte afwijkingen in de uitvoering. Met de volgende indicator(en) wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten.

Prestatie indicator(en)	Beoogd 2023	Prognose 2023
Aantal bezoekers/ bezettingsgraad van sportaccommodaties aangaande:		
• Zwembaden	480.000	
Toelichting:	Door personeelsgebrek en noodzakelijk onderhoud moesten er doelgroeplessen worden geschrapt.	

Financiële toelichting

Deelprogramma 3.4 Sport en bewegen				
Beleidsveld	Primitieve begroting 2023	Actuele begroting 2023	Prognose VGR 23-1	Verwachte afwijking VGR 2023
Lasten				
03.4.1.Sportieve infrastructuur	29.868	30.043	28.475	1.568
03.4.2.Ontwikkelen sportief kapitaal	2.112	2.262	2.262	0
Totaal lasten	31.980	32.305	30.737	1.568
Baten				
03.4.1.Sportieve infrastructuur	9.733	9.788	9.687	-100
03.4.2.Ontwikkelen sportief kapitaal	5	964	964	0
Totaal baten	9.738	10.752	10.651	-100
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen	170	170	170	0
Totaal onttrekkingen	285	410	410	0
Totaal deelprogramma 3.4	-22.127	-21.313	-19.845	1.468

Toelichting van het verschil tussen de actuele begroting 2023 en de prognose 2023 (alleen bij verschillen in baten en lasten > 500 duizend euro).

3.4.1 Sportieve infrastructuur	Lasten	Baten	Saldo
Afwijking (bedragen x 1.000 euro)	1.568	-100	1.468
Opruimen SBR korrels kunstgrasvelden (V 663 duizend euro)			
In het meerjarenbeeld hebben we voorzien in de vervanging van kunstgrasvelden waarin schadelijk rubber (SBR) is verwerkt en in het opruimen van SBR-korrels rondom de velden. Recent is vanwege de discussie rondom de infill besloten twee van de drie velden voor 2023 pas in 2024 te vervangen. Daardoor hebben wij een voordeel van 663 duizend euro. Het budget voor het opruimen wordt wel gebruikt.			
Stelpost kapitaallasten (V 505 duizend euro)			
Bij het instellen van de voorziening voor meerjarenonderhoud sportgebouwen is het budget voor de vervangingsinvesteringen apart gezet. Door fluctuaties in de vervangingen is hier incidenteel vrijval op (505 duizend euro).			
Actualisatie meerjarenonderhoudsplan sportgebouwen (V 358 duizend euro)			
In 2022 zijn we gestart met actualisatie van het meerjarenonderhoudsplan (MJOP) sportgebouwen. Omdat de actualisatie nog doorloopt in 2023, konden we een deel van de beschikbare middelen in 2022 nog niet inzetten (222 duizend euro). Er is echter werk aanbesteed in 2022 dat in 2023 wordt uitgevoerd en dit geeft in 2023 een nadeel ten opzichte van de begroting van 254 duizend euro. Vanuit de verwachting dat het MJOP geactualiseerd zou zijn, hebben we in de begroting 2023 rekening gehouden met een hogere dotatie aan de onderhoudsvoorziening. Omdat we verwachten de actualisatie begin 2024 af te ronden hebben we in 2023 nog geen onderbouwing om de dotatie al te verhogen en realiseren we een voordeel van 500 duizend euro. Daarnaast voeren we vanwege de onderhanden zijnde actualisatie in 2023 de reguliere jaarlijkse mutatie in uitvoering en prijsindex niet door (voordeel 112 duizend euro).			
Inkomsten zwembaden en ijsbanen (N 100 duizend euro)			
Als gevolg van krapte op de arbeidsmarkt kunnen we minder groepslessen aanbieden. Ook hebben we zwembaden tijdelijk moeten sluiten vanwege noodzakelijk onderhoud. Dit heeft gevolgen voor de inkomsten.			
Overige verschillen (V 42 duizend euro)			
Overige verschillen tellen op tot een voordeel van 42 duizend euro.			

Deelprogramma 3.5: Cultuur

Resultaten

Wat willen we bereiken (resultaten)	Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)	Behalen we onze doelen
Culturele infrastructuur		
Talentvolle kunstenaars kunnen zich ontwikkelen en presenteren binnen de complete keten van talentontwikkeling in meerdere disciplines in onze stad én in het gehele Noorden. ☐	Onderzoeken mogelijkheden broedplaats talent. Toelichting: De mogelijkheid voor een broedplaats voor talent maakt onderdeel uit van het broedplaatsenbeleid en is afhankelijk van kansen op beschikbaarheid van vastgoed.	
We bieden ruimte aan evenementen en we vergroten het maatschappelijk en economisch rendement van evenementen. ☐	Verkennen van mogelijkheden voor (tijdelijke) evenemententerreinen om ruimte te creëren voor evenementen en evenementen te spreiden; Toelichting: Bij nieuwe gebiedsontwikkelingen kijken we naar de functiemix en de mogelijkheden voor evenementen. Ook zoeken we naar koppelkansen met andere maatschappelijke functies. Er is geen specifiek project op uitbreiding van evenemententerreinen.	
We vinden de balans tussen levendigheid en leefbaarheid door ervaren overlast van evenementen zoveel mogelijk te beperken. ☐	Herijken van de (ruimtelijke) kaders voor grote en middelgrote evenementen en voor de vergunningverlening; Toelichting: Toegezegd is dat de locatieprofielen worden herijkt vanaf het moment van inwerkingtreding Omgevingswet (per 1-1-2024). Hier zijn nog geen middelen voor vrijgesteld. We onderzoeken een koppeling met gebiedsgerichte opbouw van het omgevingsplan. Het nieuwe locatieprofiel Stadspark (exclusief Evenemententerrein Stadspark) is in ontwikkeling.	

Prestatie indicatoren

Met de prestatie-indicatoren wordt de prognose van de uitvoering van ons beleid in dit beleidsveld weergegeven. De gerealiseerde doelstellingen worden hier niet gemeld. Wij geven alleen een toelichting op verwachte afwijkingen in de uitvoering. Met de volgende indicator(en) wordt de voortgang van de uitvoering van ons beleid gemeten.

Prestatie indicator(en)	Beoogd 2023	Prognose 2023
Aantal cultuurinstellingen dat kan worden aangemerkt als:		
<ul style="list-style-type: none"> Financieel gezond en weerbaar (op basis van criteria: 'prognose' sluitende exploitatie en voldoende weerstandsvermogen) 	35	
<i>Toelichting:</i>		Een aantal instellingen hebben het financieel moeilijk zoals het Bevrijdingsfestival en het Groninger Museum.

Financiële toelichting

Deelprogramma 3.5 Cultuur	Primitieve begroting 2023	Actuele begroting 2023	Prognose VGR 23-1	Verwachte afwijking VGR 2023
Beleidsveld				
Lasten				
03.5.1.Culturele infrastructuur	32.879	33.007	34.941	-1.934
03.5.2.Cultuur beleven	25.007	25.453	25.453	0
Totaal lasten	57.886	58.460	60.394	-1.934
Baten				
03.5.1.Culturele infrastructuur	14.708	14.845	16.334	1.489
03.5.2.Cultuur beleven	303	317	317	0
Totaal baten	15.011	15.162	16.652	1.489
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen	2.708	2.708	2.708	0
Totaal onttrekkingen	2.645	2.645	2.645	0
Totaal deelprogramma 3.5	-42.938	-43.361	-43.806	-445

Toelichting van het verschil tussen de actuele begroting 2023 en de prognose 2023 (alleen bij verschillen in baten en lasten > 500 duizend euro).

3.5.1 Culturele infrastructuur	Lasten	Baten	Saldo
Afwijking (bedragen x 1.000 euro)	-1.934	1.489	-445
Ingeleend personeel (N 333 duizend euro)			
Op de kosten ingeleend personeel verwachten wij een overschrijding van 333 duizend euro. Oorzaken hiervoor zijn onder meer hoog langdurig niet-werkgerelateerd ziekteverzuim (nadeel 100 duizend euro), hogere tarieven voor technisch personeel (nadeel 50 duizend euro) en de nieuwe structuur van de afdeling Horeca, Hospitality en Zakelijk (nadeel 150 duizend euro). Daarnaast zijn er extra kosten voor flexibele inzet keuken: door personeelskrapte zijn we genoodzaakt personeel aan ons te binden door het aanbieden van grotere contracten dan strikt noodzakelijk.			
Programmering en horeca (N 33 duizend euro)			
De programmering en de horeca zijn na corona weer op het niveau van 2019. We verwachten 1,396 miljoen euro meer aan baten dan begroot. Dit betreft horecabaten en recettes vanuit programmering. We verwachten in lijn daarmee ook hogere kosten (nadeel 1,429 miljoen euro), onder meer voor ingeleend personeel.			
Overige verschillen (N 79 duizend euro)			
De overige verschillen tellen op tot een nadeel van 79 duizend euro.			

Programma 4: Dienstverlening en bestuur

Deelprogramma 4.1: Dienstverlening

Resultaten

Wat willen we bereiken (resultaten)	Wat gaan we daarvoor doen (activiteiten)	Behalen we onze doelen
Klant Contact Centrum		
Als gezicht van de gemeente de vragen van inwoners en ondernemers zo goed mogelijk beantwoorden;	Binnen de bestaande servicenormen bereikbaar zijn voor vragen en melding van inwoners, ondernemers en derden via de telefoon, social media, webcare en de post;	
	Toelichting: Staat onder druk wegens ziekte en bezetting. Het starten met keuzemenu en vraagspecialismes medio mei gaat lucht geven.	

Financiële toelichting

Deelprogramma 4.1 Dienstverlening	Primitieve begroting 2023	Actuele begroting 2023	Prognose VGR 23-1	Verwachte afwijking VGR 2023
Beleidsveld				
Lasten				
04.1.1.Publieke dienstverlening	14.379	14.729	15.948	-1.220
Totaal lasten	14.379	14.729	15.948	-1.220
Baten				
04.1.1.Publieke dienstverlening	3.108	3.477	3.477	0
Totaal baten	3.108	3.477	3.477	0
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen	0	0	0	0
Totaal deelprogramma 4.1	-11.271	-11.252	-12.471	-1.220

Toelichting van het verschil tussen de actuele begroting 2023 en de prognose 2023 (alleen bij verschillen in baten en lasten > 500 duizend euro).

4.4.1 Publieke dienstverlening	Lasten	Baten	Saldo
Afwijking (bedragen x 1.000 euro)	-1.220	0	-1.220
Proceskostenvergoedingen belastingen (N 600 duizend euro)			
De afgelopen jaren is het aantal bezwaarschriften tegen de WOZ afkomstig van no-cure/no-pay bureaus sterk toegenomen en daarmee eveneens de uitgekeerde proceskostenvergoedingen. Door de stijging van het aantal procedures en kostenvergoedingen verwachten we in 2023 een nadeel van 620 duizend euro.			
De staatssecretaris van Financiën heeft aangekondigd in het najaar met een plan van aanpak te komen dat zich richt op het wegnemen van de financiële prikkel voor no-cure/no-pay bedrijven om namens een belanghebbende een bezwaarprocedure te starten. Maar het is nog niet duidelijk hoe de maatregelen eruit komen te zien en wanneer ze in werking treden.			
Uitvoeringskosten extra bezwaren WOZ (N 620 duizend euro)			
Als gevolg van de forse stijging van het aantal bezwaarschriften tegen de WOZ, nemen ook de uitvoeringskosten van het Noordelijk Belastingkantoor aanzienlijk toe. We verwachtten, naast de toename van proceskostenvergoedingen, een kostenstijging in de afhandeling van bezwaren van ongeveer 600 duizend euro voor 2023.			

Deelprogramma 4.2: College, raad, wijkontwikkeling en wijkvernieuwing

Financiële toelichting

Deelprogramma 4.2 College, raad, wijkvernieuwing en gebiedsgericht werken				
Beleidsveld	Primitieve begroting 2023	Actuele begroting 2023	Prognose VGR 23-1	Verwachte afwijking VGR 2023
Lasten				
04.2.1.College en Raad	11.283	11.657	16.305	-4.648
04.2.2.Gebiedsgericht werken	3.534	3.512	3.387	125
04.2.3.Wijkvernieuwing	16.000	14.942	14.942	0
Totaal lasten	30.817	30.112	34.634	-4.522
Baten				
04.2.1.College en Raad	2.620	2.620	4.370	1.750
04.2.2.Gebiedsgericht werken	100	100	100	0
04.2.3.Wijkvernieuwing	7.730	6.100	6.100	0
Totaal baten	10.450	8.820	10.570	1.750
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen	22.309	22.309	22.309	0
Totaal onttrekkingen	17.146	18.132	18.132	0
Totaal deelprogramma 4.2	-25.530	-25.469	-28.241	-2.772

Toelichting van het verschil tussen de actuele begroting 2023 en de prognose 2023 (alleen bij verschillen in baten en lasten > 500 duizend euro).

4.2.1 College en raad	Lasten	Baten	Saldo
Afwijking (bedragen x 1.000 euro)	-4.648	1.750	-2.898
Bezuinigingen begroting 2023 (N 3,7 miljoen euro)			
Het verwachte nadelige resultaat op de hervormingen bedraagt dit jaar circa 3,7 miljoen euro. Hierbij gaat het om de volgende onderdelen:			
- Binnenhalen subsidies en subsidies van overheden (nadeel baten 1,5 miljoen euro)			
- Leniger en flexibeler begroten (nadeel lasten 2,4 miljoen euro). Concrete structurele invulling is nog niet aan de orde. Dat betekent op dit deelprogramma een nadeel. De voordelen die hier tegenover staan verwachten we bij andere deelprogramma's.			
- Frictiebudget hervormingen (voordeel lasten 220 duizend euro)			
Stelpost te verwachten voordelen (V 0,9 miljoen euro)			
We hebben eerder in deze rapportage aangegeven dat zich in 2023 nog voordelen zullen voordoen doordat we niet alle plannen en projecten gelijktijdig kunnen uitvoeren. We kunnen op dit moment nog niet precies duiden binnen welke deelprogramma's zich dit zal voordoen. Daarom nemen we bij dit deelprogramma een stelpost op. Bij de tweede voortgangsrapportage geven we hierop een scherper beeld af.			
Nominale compensatie (N 4,0 miljoen euro)			
Door stijgende prijzen en het afsluiten van een nieuwe CAO voor dit jaar is aan directies een aanvullende compensatie verstrekt van 17 miljoen euro. In de begroting was op grond van de augustusraming van het Centraal Planbureau al een forse prijsstijging voorzien. De daarvoor opgenomen stelpost van 6,6 miljoen zetten we voor deze nacalculatie in. Via het Gemeentefonds kan op basis van de uitwerking van de Voorjaarsnota van het Rijk 6,4 miljoen euro worden gedekt.			
Daarmee resteert een nog te dekken tekort van 4 miljoen euro. Dat komt omdat het Rijk via de meicirculaire wel de prijsontwikkeling compenseert maar niet de loonontwikkeling. Het tekort voeren we voorlopig als taakstelling op en we bezien bij de tweede voortgangsrapportage of we het tekort kunnen dekken door voordelen op andere budgetten.			

Programma nieuwkomers (V 3,3 miljoen euro)

Op basis van de bekostigingsregeling opvang ontheemden Oekraïne is de verwachting dat de normvergoeding van het Rijk de werkelijke lasten overstijgt. Het voordelige saldo zal niet door het Rijk worden teruggevraagd.

Vrijval budget areaaluitbreiding sociaal domein (V 189 duizend euro)

In de begroting 2023 is een structureel budget opgenomen van 189 duizend euro voor areaaluitbreiding maatschappelijk domein. Wij verwachten hierop geen claim voor dit jaar. In de begroting 2024 is dit budget opgevoerd als vrijval in het financieel meerjarenbeeld.

Overige (V 404 duizend euro)

De overige verschillen tellen op tot een voordeel van 404 duizend euro.

Deelprogramma 4.3: Algemene inkomsten en post onvoorzien**Financiële toelichting**

Deelprogramma 4.3 Algemene inkomsten en post onvoorzien	Primitieve begroting 2023	Actuele begroting 2023	Prognose VGR 23-1	Verwachte afwijking VGR 2023
Beleidsveld				
Lasten				
04.3.1. Algemene Inkomsten	8.958	9.050	9.050	0
04.3.2. Post Onvoorzien	179	179	179	0
Totaal lasten	9.137	9.229	9.229	0
Baten				
04.3.1. Algemene Inkomsten	785.919	784.964	787.223	2.259
04.3.2. Post Onvoorzien	0	0	0	0
Totaal baten	785.919	784.964	787.223	2.259
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen	0	0	0	0
Totaal onttrekkingen	0	0	0	0
Totaal deelprogramma 4.3	776.782	775.735	777.995	2.260

Toelichting van het verschil tussen de actuele begroting 2022 en de prognose 2022 (alleen bij verschillen in baten en lasten > 500 duizend euro).

4.3.1 Algemene inkomsten	Lasten	Baten	Saldo
Afwijking (bedragen x 1.000 euro)	0	2.259	2.259

Onroerend zaakbelasting (V 1,0 miljoen euro)

We verwachten een meeropbrengst OZB van 1 miljoen euro voor 2023. Dit wordt met name verklaard doordat de economische waarde van de woningen en bedrijven in de stad hoger uit valt dan ten tijde van de berekening van de tarieven werd voorzien. Op dat moment waren de taxaties van de woningen en bedrijven niet afgerond en voor het niet getaxeerde deel hebben we aannames gedaan. In werkelijkheid vallen de taxaties hoger uit.

Dividenden (V 1,3 miljoen euro)

Aan dividenden verwachten wij een incidenteel voordeel van 1,3 miljoen euro. Dit voordeel wordt vooral gerealiseerd door een hogere dividenduitkering van Enexis en de BNG over 2022.

Het gaat om het dividend van Enexis dat 1,2 miljoen euro hoger ligt dan begroot in verband met de gedeeltelijke uitkering van de boekwinst die is behaald op de verkoop van deelneming Fudura in 2022. Deze meevaller is incidenteel. Daarnaast ligt het dividend van BNG 115 duizend euro hoger dan begroot door de goede gang van zaken in 2022.

Deelprogramma 4.4: Overhead en ondersteuning organisatie

Financiële toelichting

Deelprogramma 4.4 Overhead en ondersteuning organisatie	Primitieve begroting 2023	Actuele begroting 2023	Prognose VGR 23-1	Verwachte afwijking VGR 2023
Beleidsveld				
Lasten				
04.4.1.Overhead	127.842	132.849	135.697	-2.848
04.4.2.Ondersteuning organisatie	5.365	7.403	7.402	0
04.4.3.Werken Derden	1.902	983	983	0
Totaal lasten	135.109	141.235	144.083	-2.848
Baten				
04.4.1.Overhead	8.660	17.814	18.273	459
04.4.2.Ondersteuning organisatie	2.713	2.914	2.914	0
04.4.3.Werken Derden	1.902	0	0	0
Totaal baten	13.275	20.728	21.187	459
Reserve mutaties				
Totaal toevoegingen	1.863	1.863	1.863	0
Totaal onttrekkingen	115	115	115	0
Totaal deelprogramma 4.4	-123.582	-122.255	-124.644	-2.389

Toelichting van het verschil tussen de actuele begroting 2023 en de prognose 2023 (alleen bij verschillen in baten en lasten > 500 duizend euro).

4.4.1 Overhead	Lasten	Baten	Saldo
Afwijking (bedragen x 1.000 euro)	-2.848	459	-2.389

Businesscase Outsourcing ICT (N 2,6 miljoen euro)

We hebben extra inzet nodig van de afdeling regie voor de Businesscase Outsourcing in verband met de uitloop transitie naar Fujitsu, naar verwachting een nadeel van 260 duizend euro. Door de moeizame overgang naar de nieuwe ICT-omgeving en het achterblijvend niveau van de dienstverlening is er extra personeel ingezet om de dienstverlening op peil te houden en we verwachten daarvoor 284 duizend extra kosten te maken.

Daarnaast zorgt de uitloop van de transitie en het behalen van beperkte besparingen in het applicatielandschap dat de taakstelling van standaardisatie en rationalisatie voor 973 duizend euro niet behaald kan worden. De taakstelling onderhoud kan voor 442 duizend euro niet behaald worden.

Verder verwachten we 600 duizend euro extra kosten voor wijzigingen in het beheer en aanpassingen van licenties en software. Vooraf zijn deze kosten lastig in te schatten qua aantallen en bedragen. Per saldo prognosticeren we een incidenteel nadeel van 2,6 miljoen euro.

Prijsstijging ICT-dienstverlening en -voorzieningen (N 500 duizend euro)

De kosten van de ICT-dienstverlening en -voorzieningen stijgen harder dan de beschikbare middelen die hiervoor in de begroting zitten. We verwachten hierdoor een overschrijding van 500 duizend euro op de materiële budgetten.

Transitie DIV (N 651 duizend euro)

We verwachten 651 duizend euro extra kosten te maken doordat er meer personeel ingezet moet worden in verband met een tragere verloop van sanering van het archief. Daarnaast is een extra externe partij ingezet voor deze sanering. Uiteindelijk leidt de transitie DIV tot een structureel voordeel.

Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (N 137 duizend euro)

De maandelijkse kosten voor de Werkhervatting Gedeeltelijk Arbeidsgeschikten (WGA) lopen op door een achterstand bij een aantal herkeuringen bij de uitvoerende externe partij. Er vinden meer afkeuringen plaats en

de loonkosten zijn gestegen. Als gemeente zijn wij risicodragers voor de meerkosten en deze kunnen daarom niet verhaald worden. Er is sprake van een structureel tekort op dit budget en in 2023 verwachten we een nadeel van 137 duizend euro.

Incidentele resultaten bedrijfsvoering (V 1,5 miljoen euro)

We verwachten een incidenteel voordeel van 1,5 miljoen euro te behalen op de bedrijfsvoering. Dit wordt vooral verklaard door vacatureruimte op diverse onderdelen in de organisatie en detacheringsopties.

Paragrafen

Paragraaf 1: Wijkontwikkeling en wijkvernieuwing

Wij verwachten op dit moment geen afwijkingen in de uitvoering van beleid binnen deze paragraaf.

Paragraaf 2: Duurzaamheid

Wij verwachten op dit moment geen afwijkingen in de uitvoering van beleid binnen deze paragraaf.

Paragraaf 9: Bedrijfsvoering

Personeel

Diversiteit & Inclusie

In het Plan van Aanpak Diversiteit en Inclusie, dat eind 2021 is vastgesteld, is de ambitie vastgelegd om de diversiteit en inclusie binnen onze organisatie te vergroten. Dit gebeurt via jaarplannen en volgens vijf actielijnen. In het jaarplan 2023 wordt met name uitvoering gegeven aan één van de vijf actielijnen van het Plan van Aanpak: bewustwording en beïnvloeding van gedrag. Het thema wordt geagendeerd in alle directies via de Management Teams om de bewustwording en actiegerichtheid te vergroten. Daarnaast zoeken we naar samenwerking op het thema binnen onze netwerken, breiden deze uit en werven ambassadeurs binnen onze organisatie. Daarnaast organiseren we aandacht en/of actie op thema's gerelateerd aan diversiteit, zoals de Ramadan, Keti Koti en de Week van de Diversiteit.

Ook werken we aan een collegevoorstel voor het realiseren van transitieverlof voor transgenderpersonen en onderzoeken we de deelname aan de Culturele Barometer van het CBS. Hiermee kunnen we op anonieme basis de statistieken van ons personeelsbestand in kaart brengen op het gebied van culturele diversiteit. De nieuwe functie van adviseur Diversiteit en Inclusie helpt ons om de ambitie zoals die is vastgesteld in het Plan van Aanpak en de jaarplannen te realiseren. Verder zal de vernieuwde arbeidsmarktstrategie bijdragen aan de instroom van nieuwe collega's, wat ook weer positieve effecten zal hebben op het bereiken van onze doelstellingen.

Arbeidsmarktstrategie

Na de toekenning van de coalitiegelden en de formele oprichting van het Carrière Centrum (waar recruitment, loopbaanadvies en employer branding integraal met elkaar werken om de juiste persoon op de juiste plek te krijgen) is een projectorganisatie opgericht waarin we volgens het principe instroom-doorstroom-uitstroom werken. In juli 2023 ronden we het project instroom af en lanceren we ons werkgeversmerk, de 'werkenbij'-website en de nieuwe recruiters. Ook gaan dan nieuwe applicaties live die zorgen voor snellere, makkelijkere en simpelere processen. We vernieuwen de vacature-formats worden vernieuwd en er zijn foto, video en testimonials over onze eigen medewerkers ontwikkeld. Direct na de zomerperiode lanceren we een grote werkgeverscampagne om meer bekendheid te creëren. Tegelijkertijd zijn we bezig met het vernieuwen van overkoepelend beleid (zoals werving & selectie-beleid, stage-beleid) en het introduceren van nieuwe thema's (campus recruitment en referral recruitment). Vanaf september gaan we verder met project doorstroom waarin we gaan kijken naar een betere positionering van mobiliteit, loopbaanadvies en de inrichting

van de nieuw aangekochte loopbaan software Eelloo en de daarbij horende processen. Na deze mijlpaal zullen we de focus hebben op het laatste onderdeel van een medewerkersreis; de uitstroom.

Duurzame inzetbaarheid

Onze conerndirectie heeft de visie, doelstellingen en definitie voor Duurzame Inzetbaarheid (DI) vastgesteld. De OR heeft in een ongevraagd advies aangegeven het belang te zien van het beleid voor duurzame inzetbaarheid en wil gezamenlijk met de werkgever de uitdagingen aangaan en daarvoor de omstandigheden creëren die het voor medewerkers aantrekkelijk én mogelijk maakt om bij de gemeente Groningen te blijven werken. Sommige onderwerpen die te maken hebben met DI pakken we organisatie breed op, zoals bijvoorbeeld de regie op verzuim, het medewerkersonderzoek, het maken van een regeling ter verlichting van de werkweek voor senioren en de herijking van de gesprekscyclus.

Echte duurzame inzetbaarheid realiseren binnen onze organisatie vereist zowel doorontwikkeling van wat er al is, als maatwerk. Daarbij past geen algemeen organisatie breed “programma” voor DI, maar dit vraagt om doorontwikkeling van DI binnen de directies. Onze directies zijn te verschillend in taken, functies en medewerkers om hiervoor één uitrol te organiseren. De afdeling Human Resource Management ondersteunt en faciliteert directies en leidinggevenden bij de implementatie in de 2e helft van 2023.

Slot en nacalculaties

We verwachten in 2023 geen slot- en nacalculaties.

Voortgang van onderzoeken doeltreffendheid en doelmatigheid

Programma vereenvoudiging en innovatie administratie.

Het doel van het programma vereenvoudiging en innovatie van de (financiële en inkoop-)administratie is om de complexe administratie te vereenvoudigen en de belangrijkste financieel administratieve processen te stroomlijnen, om zodoende de kwaliteit van de informatievoorziening te verbeteren en de werkdruk te verminderen. Het programma omvat diverse (meerjarige) projecten. Een korte update van de projecten in 2023 volgt onderstaand:

- Proces inkoop (van order tot factuur); Het optimaliseren van het proces (inclusief de gebruikte systemen) van af het aangaan van verplichting tot en met goedkeuring van de factuur door de budgethouder. In dit project worden meerdere kleine aanpassingen doorgevoerd om het voor gebruikers wat eenvoudiger te maken. In 2023 doen we onderzoek naar de zogeheten driewegmatching (vastleggen van orders en deze gereedmelden in het systeem waarna de factuur automatisch kan worden afgewikkeld). Daarnaast blijven we ontwikkelen in het proces van factuurafhandeling. Hierbij maken we ook gebruik van *processmining* om inzicht te krijgen in de processen.
- Interne opdrachtovereenkomsten (IOO's); Binnen de gemeente gelden afspraken over het onderling verrekenen van kosten en inzet van personeel. In het najaar van 2022 is een pilot gestart waarbij handmatige handelingen in een workflow zijn ondergebracht en overbodige stappen in het proces zijn weggelaten. Medio 2023 gaan we deze workflow breed binnen de organisatie uitrollen.
- Visualisatie van de Planning & Control-documenten; In de afgelopen periode hebben we stappen gezet in de visualisatie van de aanbestedingsbrief bij de rekening 2022. Deze lijn zetten we door voor onze P&C-documenten in 2023. Daarnaast werken we toe naar compactere en makkelijkere leesbare P&C-producten met meer visualisaties. We hebben hiervoor een plan van aanpak gemaakt waarin we toewerken naar een nieuwe opzet, met als eerste document de begroting 2025 en de voortgangsrapportages 2024. De focus ligt in 2023 op de aanbestedingsbrieven bij de producten.
- Een nieuw opgestart project in 2023 heeft betrekking op het doorlichten van de begroting en financiële stromen in de administratie van de directies. Met de financieel adviseurs wordt tijd vrijgemaakt om met elkaar in gesprek te gaan over diverse onderwerpen die bij de betreffende administratie relevant zijn. Dit kan variëren van verkrijgen van meer kennis op diverse financiële onderwerpen tot het ombouwen van bestaande structuren binnen de administratie met als doel meer inzicht te genereren en de adviseurs in staat te stellen de administratieve processen efficiënter uit te voeren.

- Rondom prognoses worden verschillende activiteiten ontplooid. Zo wordt onderzocht of er gebruik gemaakt kan worden van business data voor het voorspellen van financiële resultaten. Daarnaast zijn afspraken gemaakt over het vastleggen van de prognoses in het systeem zodat deze eenvoudig te ontsluiten valt. Een ander traject zoekt naar trends in de historische financiële data om aan de hand daarvan een prognose van de financiële resultaten af te geven.
- Onderzocht wordt op welke processen processmining kan worden ingezet. Bij processmining analyseer en verbeter je processen, daarbij verhogen we de kwaliteit van onze dienstverlening en kunnen we fouten/afwijkingen inzichtelijk maken.

Naast bovengenoemde projecten wordt vanuit het programma ook gewerkt aan kleinere verbetervoorstellen met een korte doorlooptijd.

Hervormingen

De stand van zaken van de lopende hervormingen vindt u bij deelprogramma 4.2 College en raad.